
Votaziun dal pievel

24 da november 2024

Emprim project

Conclus federal davart il pass da cumplettaziun 2023 da las vias naziunalas

---

Segund project

Midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: sutlocaziun)

Terz project

Midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: disditga pervia d'in agen basegn)

Quart project

Midada da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal) (finanziaziun unitara da las prestaziuns)

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Explicaziuns dal Cussegl federal
Edì da la Chanzlia federala
Fin da redacziun: 21 d'avust 2024

Emprim project**Conclus federal davart il pass da complettaziun 2023
da las vias nazionalas**

Curtamain	→	4–5
En detagl	→	12
Arguments	→	18
Text da votaziun	→	22

Segund project**Midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: sutlocaziun)**

Curtamain	→	6–7
En detagl	→	24
Arguments	→	28
Text da votaziun	→	32

Terz project**Midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: disditga
pervia d'in agen basegn)**

Curtamain	→	8–9
En detagl	→	34
Arguments	→	38
Text da votaziun	→	42

Quart project**Midada da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns
(LAMal) (finanziaziun unitara da las p**

Curtamain	→	10–11
En detagl	→	44
Arguments	→	52
Text da votaziun	→	56

Il videos
da votaziun:
admin.ch/videos-rm

L'app davart
las votaziuns:
VoteInfo

Curtamain

Conclus federal davart il pass da cumplettaziun 2023 da las vias naziunalas

Situaziun da partenza

La populaziun e l'economia èn dependentas d'infra-structuras da traffic modernas ed effizientas. Per quest motiv investescha la Confederaziun cuntinuadamain en la rait da viafier e da vias. Perquai ch'il traffic è dapi il 1990 pli che sa dublegià sin las vias naziunalas, datti en differents lieus adina puspè colonnas. En consequenza da quai guntgeschan camiuns ed autos sin vias che mainan tras vitgs e tras quartiers d'abitar. Quest traffic da guntgida reducescha la segirezza e la qualidad da viver da la populaziun. La Confederaziun ed ils chantuns han l'incumbensa da prender mesiras cunter quai. Ina da quel-las è quella d'eliminar stretgas en la rait da las vias naziunalas cun agid da cumplettaziuns en tscherts lieus.

Il project

Cun il pass da cumplettaziun 2023 vulan il Cussegl federal ed il parlament eliminar las stretgas sin ils suandants sis trajects:

- A1 tranter Le Vengeron e Nyon
- A1 tranter Berna-Wankdorf e Schönbühl
- A1 tranter Schönbühl e Kirchberg
- A2 a Basilea (nov tunnel dal Rain)
- A4 a Schaffusa (2. fora dal tunnel Fäsenstaub)
- A1 a Son Gagl (3. fora dal tunnel Rosenberg)

Per quests projects èn planisads custs da 4,9 milliardas francs. Els vegnan finanziads dal traffic motorisà, quai or dal fond per las vias naziunalas ed il traffic d'aglomeraziun ch'è lià ad in intent. La procedura da permissiun na vegn betg midada: Las personas, las vischnancas e las federaziuns ch'èn pertutgadas directamain, han la pussaivladad da s'exprimer tar ils singuls projects e d'eventualmain far recurs davant dretgira. Cunter il pass da cumplettaziun 2023 èsi vegni fatg in referendum. Perquai vuschain nus davart quel.

En detagl	→	12
Argumentes	→	18
Text da votaziun	→	22

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 29 da settember 2023 davart il pass da cumplettaziun 2023 da las vias naziunalas?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

En differents lieus èn las vias naziunalas surchargiadas ed il traffic crescha vinavant. Las consequenzas èn colonnas ed auts custs per la populaziun e per l'economia. Cun sis projects vulan il Cussegl federal ed il parlament eliminar sistematicain stretgas, per che camiuns ed autos na guntgeschian betg en quartiers d'abitar ed en vitgs.

[🔗 admin.ch/cumplettaziun-vias-naziunalas](https://admin.ch/cumplettaziun-vias-naziunalas)

Recumandaziun
dal comité
da referendum

Na

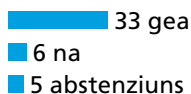
Per il comité da referendum è la cumplettaziun planisada bler memia chara e dovra memia bler terren. Ils problems da traffic existents na vegnian betg schliads. Las cumplettaziuns chaschunian dapli traffic, ulteriuras colonnas, ina pli gronda contaminaziun da l'aria, canera e dapli emissiuns da CO₂. Dumandada saja ina planisaziun dal traffic cun in bun egl.

[🔗 autobahnausbau-nein.ch](https://autobahnausbau-nein.ch)

Votaziun en il
Cussegl naziunal

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Curtamain

Midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: sutlocaziun)

Situaziun da partenza

Las locatarias ed ils locataris dastgan dar en sutlocaziun temporarmain lur abitaziun u singulas stanzas. Il medem vala per localitads da fatschenta. Mintgatant manca dentant il consentiment necessari da la locatura u dal locatur. U che l'abitaziun vegn dada en sutlocaziun per in pretsch memia aut. Il parlament vul impedir tals abus e midar las regulaziuns dal Dretg d'obligaziuns.

Il project

En l'avegnir ston las locatarias ed ils locataris che vulan dar en sutlocaziun stanzas, far la dumonda correspondentia en scrit a la locatura u al locatur. Per la sutlocaziun ston ellas ed els plinavant avair in consentiment en scrit da la locatura u dal locatur. Da nov dastga la locatura u il locatur refusar ina sutlocaziun cunzunt, sche la sutlocaziun duai durar pli che 2 onns. Sche la locataria u il locatari violescha las obligaziuns en connex cun la sutlocaziun, po la locatura u il locatur pronunziar in'admoniziun en scrit. Sche l'admoniziun na fa nagin effect, po ella u el disdir il contract da locaziun cun in termin da 30 dis. Cunter quest project èsi vegnì fatg in referendum. Perquai dovri ina votaziun.

En detagl	→	24
Arguments	→	28
Text da votaziun	→	32

Dumonda da
votaziun

Vulais Vus acceptar la midada dals 29 da settember 2023 dal Dretg d'obliga- ziuns (dretg da locaziun: sutlocaziun)?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

La midada da lescha duai impedir abus en connex cun la sutlocaziun. Quai è necessari. Pervia dal svilup sin il martgà d'abitaziuns da locaziun e pervia da la derasaziun da plattafurmas online datti numnadamain dapli abus. Las locatarias ed ils locataris han dentant anc adina il dretg da dar en sutlocaziun lur abitaziun u singulas stanzas.

[🔗 admin.ch/sutlocaziun](https://admin.ch/sutlocaziun)

Recumandaziun
dal comité da
referendum

Na

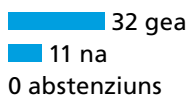
Tenor il comité da referendum restrenscha il project massivamain la sutlocaziun cumprovada. Questa schicana pertutgia plirs tschient millis personas e saja mo in element d'ina gronda attatga sin la protecziun dals locataris. En l'avegnir smanatschian disditgas pervia da bagatellas. La finamira dal project saja da pudair pronunziar pli facilmain disditgas per alura pudair auzar anc pli fitg ils tschains da locaziun.

[🔗 mietrechts-angriff-nein.ch](https://mietrechts-angriff-nein.ch)

Votaziun en il
Cussegl naziunal

Votaziun en il
Cussegl dals
chantuns

Curtamain

Midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: disditga pervia d'in agen basegn)

Situaziun da partenza

Il Dretg d'obligaziuns prevesa, che las proprietarias ed ils proprietaris d'abitaziuns u da localitads da fatschenta dadas en locaziun possian utilizar svelt puspè sezs quests objects. Quest uschenumnà agen basegn gioga particularmain en trais cas ina rolla: Tgi che cumpra ina immobiglia, dastga disdir il contract da locaziun a las locatarias ed als locataris cun il termin legal da 3 mais en cas d'abitaziuns e da 6 mais en cas da localitads da fatschenta, er sch'il contract actual prevesa in termin da disditga pli lung. En cas d'in agen basegn dastgan las proprietarias ed ils proprietaris disdir in contract da locaziun er durant il temp da bloccada da 3 onns, che po valair en cas d'ina disputa giuridica cun las locatarias ed ils locataris. E la finala gioga l'agen basegn ina rolla en connex cun l'uschenumnada prolungaziun da la locaziun en cas da direzza. Suenter ina disditga permetta questa prolungaziun a las locatarias ed als locataris da restar pli ditg en in'abitaziun u en las localitads da fatschenta.

Il project

Oz valan premissas severas per l'agen basegn: Quel sto esser urgent. Cun la nova regulaziun basti, sche l'agen basegn è impurtant ed actual. Quest fatg po la proprietaria u il proprietari cumprovar meglier e perquai disdir pli facilmain il contract da locaziun. La nova regulaziun procura plinavant, che las prolungaziuns da las locaziuns che vegnan concedidas, èn pli curtas. Cunter quest project èsi vegnì fatg in referendum. Perquai dovri ina votaziun.

En detagl	→	34
Arguments	→	38
Text da votaziun	→	42

Dumonda da
votaziun

Vulais Vus acceptar la midada dals 29 da settember 2023 dal Dretg d'obliga- ziuns (dretg da locaziun: disditga pervia d'in agen basegn?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Per il Cussegl federal ed il parlament è la protecziun da la proprietad in element impurtant. En cas da basegn duain las proprietarias ed ils proprietaris d'abitaziuns e da localitads da fatschenta pudair utilizar svelt sezs quests objects. Cun il project daventi pli facil da far valair l'agen basegn. Quai po scursanir las proceduras giuridicas che duran savens ditg.

[🔗 admin.ch/disditga-agen-basegn](https://admin.ch/disditga-agen-basegn)

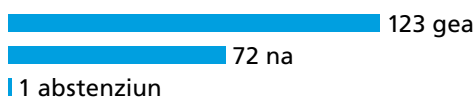
Recumandaziun
dal comité
da referendum

Na

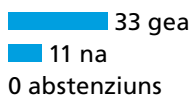
Il comité da referendum fa valair, ch'i saja gia oz pussaivel da disdir in contract da locaziun pervia d'in agen basegn. En realitad faciliteschia la nova regulaziun da disdir ils contracts da locaziun a las locatarias ed als locataris e d'auzar suenter anc pli fitg ils tschains da locaziun. Quai saja mo in element d'ina gronda attatga sin la protecziun dals locataris.

[🔗 mietrechts-angriff-nein.ch](https://mietrechts-angriff-nein.ch)

Votaziun en il
Cussegl naziunal

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Curtamain

Midada da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal) (finanziaziun unitara da las prestaziuns)

Situaziun da partenza

En Svizra na vegnan las prestaziuns ch'èn cuvridas da l'assicuranza obligatorica da malsauns, betg finanzadas en moda unitara. En cas da tractaments ambulants (en las praticas da medi, tar il terapeut u en l'ospital senza pernottaziun) paja la cassa da malsauns. En cas da tractaments staziunars (en l'ospital cun pernottaziun) surpiglia il chantun almain 55 pertschient dals custs, en cas da prestaziuns da tgira a chasa u en ina chasa da tgira stgars la mesadad dals custs. Il rest surpiglia mintgamai la cassa da malsauns. Quai procura per fauss impuls: Pazientas e pazients vegnan tractads inutilmain savens en moda staziunara, er sch'in tractament ambulant fiss medicinalmain pli raschunaivel e tut en tut pli favuraivel.

Il project

Cun ina midada da la Lescha davart l'assicuranza da malsauns ha il parlament decidi, che tut las prestaziuns da l'assicuranza obligatorica da malsauns vegnan finanzadas cuminaivlamain da las cassas da malsauns e dals chantuns e tenor la medema clav da repartiziun. Da nov surpiglian ils chantuns tar tut las prestaziuns almain 26,9 pertschient e las cassas da malsauns maximalmain 73,1 pertschient dals custs. Questa finanziaziun unitara duai reducir fauss impuls sco er promover tractaments ambulants e la collavuraziun da medias, therapeuts, tgirunzas ed apotechers. Perquai ch'ils chantuns e las cassas da malsauns finanzieschan cuminaivlamain tut las prestaziuns, han els in pli grond interess da promover mintgamai quel tractament ch'è medicinalmain il pli raschunaivel ed il pli favuraivel. Quai duai er distgargiar las pajadras ed ils pajaders da premias. Cunter la refurma èsi vegni fatg in referendum.

En detagl	→	44
Arguments	→	52
Text da votaziun	→	56

Dumonda da
votaziun

Vulais Vus acceptar la midada dals 22 da december 2023 da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal) (finanziaziun unitara da las prestaziuns)?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Per il Cussegl federal e per il parlament reducescha la finanziaziun unitara ils fauss impuls che chaschunan l'augment dals custs da sanadad. Ella promova tractaments ambulants e gida ad evitar dimoras inutilas a l'ospital. Uschia vegn megliera la qualitat dal provediment da sanadad ed i vegnan spargnads custs.

[🔗 admin.ch/finanziaziun-prestaziuns-da-sanadad](https://admin.ch/finanziaziun-prestaziuns-da-sanadad)

Recumandaziun
dal comité
da referendum

Na

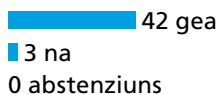
Per il comité survegnan las cassas da malsauns cun la refurma memia blera controlla sur noss sistem da sanadad. La refurma sforzia la populaziun da pajar premias anc pli autas, ella promovia ina medischina da duas classas ed ella rinforzia la reducziun da las prestaziuns da la tgira a chasa ed en las chasas da tgira.

[🔗 stop-efas.ch](https://stop-efas.ch)

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

En detagl

Conclus federal davart il pass da cumplettaziun 2023 da las vias naziunalas

Arguments dal comité da referendum	→	18
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	20
Text da votaziun	→	22

Situaziun da partenza

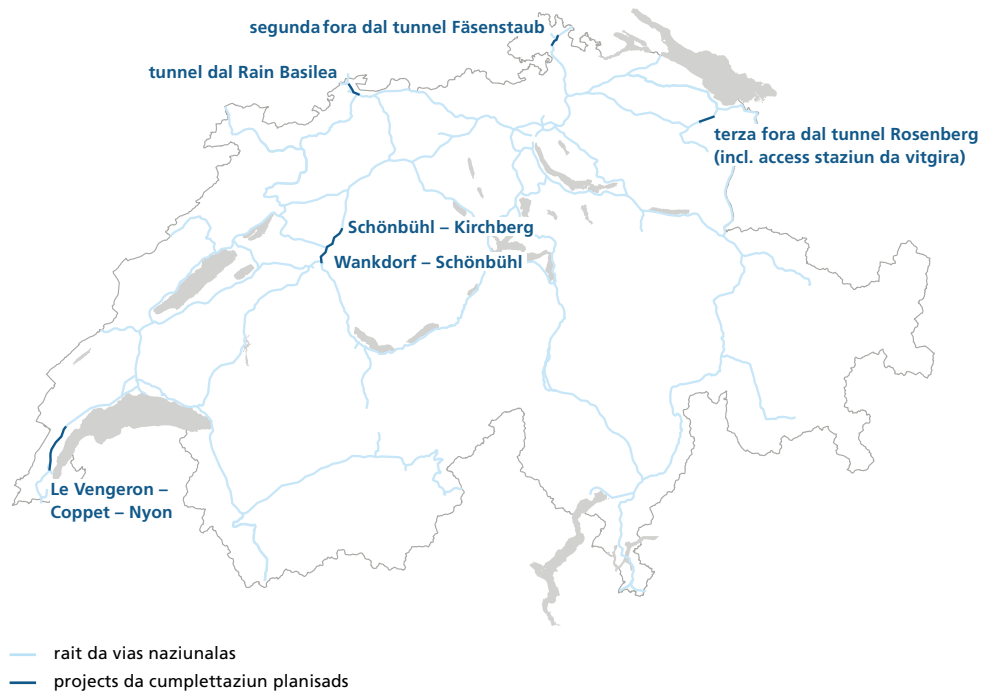
La mobilitad da la populaziun ed il transport da rauba pretendan ina rait da vias e da viafier che funcziuna. En differents lieus èn las vias naziunalas però surchargiadas, perquai ch'il traffic crescha pli e pli. Las consequenzas èn stagnaziuns e colonnas da traffic. L'onn 2023 hai dà passa 48 000 uras colonnas sin la rait da las vias naziunalas.¹ Questa surchargia impede-scha la mobilitad da la populaziun e fa donn a l'economia. La perdita da temp pervia da colonnas chaschuna custs considerabels per la populaziun e per l'economia svizra. Ultra da quai daventi adina pli difficil d'exequir lavurs da construcziun senza pli grondas restricziuns dal traffic. Sch'i dat colonnas sin las autostradas, guntgeschan ils autos ed ils camiuns en citads, vitgs e quartiers. Quest traffic da guntgida chaschuna canera ed augmenta la ristga d'accidents. Per quests motivs investescha la Confederaziun en il mantegniment ed en la cumplettaziun da las vias naziunalas.

1 Il dumber da las uras da colonnas è la durada da las colonnas a partir da lur cumenzament fin a lur schliaziun. Uffizi federal da vias (2024): Verkehrsentwicklung und Verkehrsfluss. Ediziun 2023, p. 25. (astra.admin.ch > Themen > Nationalstrassen > Verkehrsfluss und Stauaufkommen > Bericht Verkehrsfluss Nationalstrassen > Verkehrsentwicklung und Verfügbarkeit der Nationalstrassen Jahresbericht 2023).

Projects dal pass da cumplettaziun 2023

Per reducir las colonnas sin las autostradas duain vegnir eliminadas stretgas sin sis trajects en las suandantas regiuns.

Projects da cumplettaziun planisads da las vias naziunalas

Regiun dal Lai
da Geneva

Sin la A1 tranter Le Vengeron e Nyon datti savens colonnas e stagnaziuns da traffic. Cun la cumplettaziun da l'autostrada duai vegnir eliminada la stretga ch'exista sin questa via naziunala da colliaziun impurtanta.

Regiun Berna

Sin la A1 en la regiun da Berna charreschan mintga di radund 110 000 vehichels². Quest traject è in dals trajects ils pli frequentads da la rait da las vias naziunalas. Correspondentamain datti qua savens colonnas e traffic da guntgida. Perquai duai la A1 en il chantun Berna vegnir cumplettada tranter Wankdorf e Schönbühl sco er tranter Schönbühl e Kirchberg.

Citad da Basilea

La tangenta ost da la A2 maina amez tras la citad da Basilea ed è regularmain surchargiada. Ella duai vegnir distgargiada cun la construcziun dal tunnel dal Rain. Il traffic da transit e da rauba da e vers la Germania e la Frantscha duai circular en l'avegnir tras quest nov tunnel dal Rain. La tangenta ost stess suenter a disposiziun al traffic regiunal da Basilea. Uschia duain ils quartiers vegnir distgargiads dal traffic.

Citad da Schaffusa

La A4 a Schaffusa è in'axa da transit impurtanta. Cun la construcziun d'ina segunda fora dal tunnel Fäsenstaub duai il traffic vegnir manà en l'avegnir sin vials separads tras duas foras da tunnel. Quai augmenta la segirezza dal traffic e pussibilescha ultra da quai da sanar il tunnel existent, senza stuir serrar la via naziunala.

Citad da Son Gagl

L'autostrada en la citad da Son Gagl è regularmain surchargiada. Cun la construcziun d'ina terza fora dal tunnel Rosenberg duai vegnir eliminada ina stretga. Ultra da quai pudessan autos e camiuns charrar tras la terza fora, sche las foras existentas ston vegnir serradas durant la sanaziun planisada. Cun la construcziun da l'access a la staziun da vitgira duai plinavant la rait da las vias da la citad vegnir distgargiada dal traffic da la regiun da Teufen/Appenzell.

2 Uffizi federal da vias: Schweizerische automatische Strassenverkehrszählung. Jahresergebnisse 2023 (astra.admin.ch > Dokumentation > Daten und Informationsprodukte > Verkehrsdaten > Daten und Publikationen > Schweizerische automatische Strassenverkehrszählung (SASVZ) > Monats- und Jahresergebnisse > Archiv 2023 > Jahresergebnisse 2023: Durchschnittlicher Tagesverkehr an der Zählstelle 056 SCHOENBUEHL, GRAUHOLZ (AB)).

**Custs e
finanziaziun**

Per quests projects èn planisads custs da 4,9 milliardas francs.³ La finanziaziun vegn fatga ord il fond per las vias naziunalas ed il traffic d'aglomeraziun. Il fond vegn finanzia dal traffic motorisà, principalmain sur il supplement da taglia sin ielis minerals sco er sur la vignetta d'autostrada e sur la taglia sin vehichels. Quests sis projects n'engrevgeschan betg las finanzas federalas.

Natira ed ambient

Per egualisar las intervenziuns en la natira e l'ambient, vegnan realisadas mesiras da cumpensaziun e renaturalisaziuns: Gauds vegnan puspè emplantads, auals manads avertamain, pradas e costas revalitadas ed i vegnan endrizzads paltauns per amfibis, saivs vivas e prads umids. Las examinaziuns ecologicas garanteschon, che tut las prescripziuns per la protecziun da l'ambient vegnian observadas. Sin ils trajects vegnan ultra da quai messas cuvridas che chaschunan pouca canera, installads paraids da protecziun cunter canera ed indrizz da filtrar che nettegian l'aua persa da la via.

Diever da terren

Tut ils projects vegnan planisads uschia, ch'i vegn duvrà uschè pauc terren sco pussaivel. Duvrads vegnan circa 0,53 kilometers quadrat terren. Da quels èn var 0,1 kilometers quadrat uschenumnadas surfatschas cun culturas alternantas. Quai èn surfatschas utilizadas da l'agricultura, ch'èn spezialmain fritgaivlas. Las surfatschas cun culturas alternantas che vegnan duvradas, vegnan cumpensadas. Per quest intent vegnan revalitadas autras surfatschas.

**Pussaipladad da
far recurs**

Il project na mida nagut vi da las proceduras da permisziun ordinaras. Mintgin dals sis projects vegn exponì publicamain. Las personas, las vischnancas e las associaziuns ch'èn pertutgadas directamain han uschia la pussaipladad da s'exprimer tar ils singuls projects e d'eventualmain far recurs davant dretgira.

3 Las 4,9 milliardas francs sa cumponan dals custs concrets per ils projects dal pass da cumplettaziun 2023 (Le Vengeron – Coppet / Coppet – Nyon, Wankdorf – Schönbühl, Schönbühl – Kirchberg, 3. fora dal tunnel Rosenberg, tunnel dal Rain, Basilea, 2. fora dal tunnel dal Fäsenstaub; cf. missiva dal Cussegl federal dals 22 da favrer 2023, BBl 2023 865, p. 53 [fedlex.admin.ch](https://www.fedlex.admin.ch) > Bundesblatt > Ausgaben des Bundesblattes > 2023 > April > 67).

Arguments

Comité da referendum

La cumplettaziun da las autostradas è exagerada, antiquada e bler memia chara. Problems da traffic existents na vegnissan betg schliads: Las experientschas dal passà e la perscrutaziun dal traffic mussan, che cumplettaziuns dal traffic procuran per dapli traffic e per ulteriuras colonnas, per ina pli ferma contaminaziun da l'aria, per dapli canera e per dapli emissiuns da CO₂. Dumandada è ussa ina planisaziun dal traffic moderada cun in bun egl. In'allianza da var 50 organisaziuns sustegna perquai il referendum cunter la cumplettaziun da las autostradas.

Cumplettaziun da las autostradas è bler memia chara

Per la cumplettaziun da las autostradas duain vegnir dads ora radund 5 milliardas francs. Latiers vegnan pli tard plirs tschients milliuns per lavurs da mantegniment. Pli che la mesadad dals daners va a favur da la cumplettaziun da las autostradas en ils chantuns Genevra e Basilea-Citad e promova là il traffic sin via. En vista a la crisa climatica è questa politica intolerabla.

Terren natiral ed agricul va a perder

Cun ils projects d'autostradas giessan a perder pli che 400 000 m² surfatschas da terren agricul e surfatschas verdas – grondas parts da quellas èn oz surfatschas preziasas cun culturas alternantas e cun gauds. Durant las fasas da construcziun respectivas fiss il sfarlattim da terren anc bler pli grond. Plinavant promovon dapli capacitads da las autostradas l'ulteriura destructureziun dals abitadis. L'asfaltaziun da la Svizra cuntinuescha.

Dapli traffic, dapli canera, dapli svapurs

La cumplettaziun da las vias procura mo a curta vista per ina distgargia. L'effect a media vista è in augment dal traffic. Entaifer paucs onns resultan uschia novas colonnas. Dapli traffic munta er dapli canera. Gia oz pateschan var in milliun personas en Svizra d'ina grevezza da canera memia gronda che fa donn a la sanadad. Sche anc dapli personas èn pertutgadas da memia blera canera, s'augmentan ils custs per la publicitad: Saja quai ch'i s'augmentan las expensas per il sector da sanadad ubain ils custs per sanaziuns cunter canera. Cun la cum

---

plettaziun da las autostradas resultan er dapli emissiuns da svapurs. En Svizra è il traffic sin via il pli grond chaschunader da CO₂. Pervia da las grondas quantitats da betun e d'atschal chaschuna gia la construcziun da las autostradas enormas emissiuns da CO₂.

Persunas pertutgadas cunter la cumplettaziun da las autostradas

Il projects da cumplettaziun vegnan refusads da la populaziun locala e per part er da las autoritads communalas. Bleras vischnancas ch'èn pertutgadas directamain, èn cunter la cumplettaziun, perquai ch'ellas han realisà che lur vitgs vegnan inundads dal traffic supplementar.

Chattar e promover meglras soluziuns

En connex cun la cumplettaziun da las autostradas han il Cussegl federal ed il parlament pers il saun giudizi. Empè dal traffic d'autos ston vegnir rinforzads il traffic public ed il traffic da velos. Quests meds da transport schanegian l'ambient e procuran per in transferiment.

Recumandaziun dal comité da referendum

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 autobahnausbau-nein.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

La populaziun e l'economia èn dependentas d'ina infrastruttura da traffic moderna ed effizienta. Sin las vias naziunalas circuleschan oz però pli che duas giadas uschè blers vehichels sco l'onn 1990. En differents puncts centrals da traffic datti regularmain colonnas. En consequenza da quai guntgeschan camiuns ed autos en las citads, en ils vitgs ed en quartiers d'abitar. Cun il pass da cumplettaziun 2023 vul la Confederaziun eliminar stretgas sin sis trajects sco er distgargiar citads e vischnancas dal traffic da guntgida. Uschia prestan quests projects ina contribuziun impurtanta per augmentar la segirezza dal traffic. Il project na prevesa naginas novas taxas. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motivs:

Evitar colonnas

Pervia da colonnas stat il traffic airi mintga onn durant passa 48000 uras sin la rait da vias naziunalas. Las colonnas chaschunan mintga onn custs considerabels per l'economia publica da la Svizra. Perquai dovri mesiras sistematicas sco l'augment dal dumber da vials e novs tunnels.

Evitar traffic da guntgida

Sch'i dat colonnas sin l'autostrada, charreschan ils autos ed ils camiuns tras citads, vitgs e quartiers d'abitar. La populaziun patescha da quest traffic da guntgida: El chaschuna grevezas pli grondas da canera e da svapurs, disturbis dal traffic local e retards tar il traffic public. Autostradas che funcziunan senza incaps, impedeschan il traffic da guntgida ed augmentan la segirezza dal traffic.

Augmentar la segirezza

Da princip èn las autostradas vias segiras, perquai ch'i na dat naging cuntertraffic. Colonnas e traffic da guntgida procuran dentant per dapli accidents. L'eliminaziun da stretgas augmenta perquai la segirezza sin las autostradas sco er en las citads ed en ils vitgs en vischinanza da l'autostrada.

Distgargiar ils abitadis

Autostradas èn er sviaments. Ellas distgargian las citads, ils vitgs ed ils quartiers d'abitar dal traffic da transit. Quai dat spazi per cumplettar las vias da peduns e da velos ed er per sviluppar il traffic public.

**Cumpensar
intervenziuns**

Il terren che vegn duvrà per augmentar il dumber da vials vegn indemnissà cumplettaimain a las proprietarias ed als proprietaris. Las surfatschas utilizadas, ch'èn d'ina impurtanza speziala per l'agricultura (uschenumnadas surfatschas cun culturas alternantas) vegnan cumpensadas. Intervenziuns en l'ambient vegnan egualisadas cun mesiras da cumpensaziun e cun renaturalisaziuns, per exempel tras emplantaziuns.

**Facilitar las lavurs
da mantegniment**

Trais dals sis projects pertutgan tunnels. Cun construir foras supplementaras na sto il traffic er betg pli guntgir tras citads, vitgs u quartiers d'abitar en cas da lavurs da mantegniment e da grevs accidents. Durant las lavurs da mantegniment necessarias resta il traffic sin l'autostrada.

**Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament**

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar il conclus federal davart il pass da cumplettaziun 2023 da las vias naziunalas.

Gea

[📄 admin.ch/cumplettaziun-vias-naziunalas](https://admin.ch/cumplettaziun-vias-naziunalas)

§

Text da votaziun

Conclus federal davart il pass da cumplettaziun 2023 da las vias naziunalas dals 29 da settember 2023

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 11b alinea 1 da la Lescha federala dals 8 da mars 1960¹
davart las vias naziunalas,
suenter avair gi invista da la missiva dal Cussegl federal dals 22 da favrer 2023²,
concluda:

Art. 1

¹ Per la cumplettaziun da las vias naziunalas vegn concludì il pass da cumplettaziun 2023.

² Quel cumpiglia las suandantas extensiuns da las capacitads:

- a. Wankdorf–Schönbühl (BE);
- b. Schönbühl–Kirchberg (BE);
- c. 3. fora dal tunnel Rosenberg, incl. spanga da la staziun da vitgira (SG);
- d. tunnel dal Rain Basilea (BS/BL);
- e. 2. fora dal tunnel Fäsenstaub (SH);
- f. Le Vengeron–Coppet–Nyon (GE/VD), sch'il Cussegl federal ha approvà il project general fin ils 31 da december 2023.

Art. 2

¹ Quest conclus è suttamess al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

¹ SR 725.11

² BBl 2023 865

En detagl**Midada dal Dretg d'obligaziuns
(dretg da locaziun: sutlocaziun)**

Arguments dal comité da referendum	→	28
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	30
Text da votaziun	→	32

Situaziun da partenza

Oz dastga ina locataria u in locatari dar en sutlocaziun l'abitaziun, il local da fatschenta u singulas stanzas. Per exempel è quai pussaivel, sch'insatgi va per in temp a l'exteriur u vul parter ils custs d'abitar cun ulteriuras personas. Mintgant pretendan las locatarias ed ils locataris dentant in tschains da sutlocaziun memia aut u ch'ellas ed els na dumondan betg il consentiment necessari da la locatura u dal locatur. Il parlament vul cumbatter sistematicamain tals abus. El ha decidì d'adattar las reglas vertentas per la sutlocaziun d'objects da locaziun e d'objects a fittanza. Oriundamain era il Cussegl federal da l'avis, che la lescha actuala bastia per cumbatter tals abus.

Intent da la sutlocaziun

Tras la sutlocaziun po ina locataria u in locatari surdar in'abitaziun durant in'absenza pli lunga ad ina sutlocataria u ad in sutlocatari e suenter ses return puspè l'utilisar sez. Per parter ils custs d'abitar vegn savens er dada en sutlocaziun mo ina singula stanza. Per exempel en cuminanzeas d'abitar u sche l'abitaziun è daventada memia gronda, suenter ch'ils uffants han bandunà l'abitaziun. Las entradas da la sutlocaziun augmentan la solvenza da la locataria u dal locatari; quai è er en l'interess da la locatura u dal locatur.

Sutlocaziun abusiva

La sutlocaziun po dentant er esser abusiva e chaschunar dischavantatgs per la locatura u il locatur. Per exempel sch'in locatari dat en sutlocaziun ina stanza ad ina musicista che exercitescha là ditg e lung e fitg dad aut. U sche memia bleras personas vivan en in'abitaziun e sch'i resulta pervia da questa suroccupaziun ina pli gronda svalitaziun tras isada u sche autras locatarias ed auters locataris vegnan disturbads tras quai. In abus è er avant maun, sche las locatarias ed ils locataris pretendan in tschains da sutlocaziun memia aut per las stanzas u sche las stanzas vegnan dadas en sutlocaziun senza che la locatura u il locatur saveva quai. Per exempel po quai esser il cas, sche l'abitaziun vegn dada en sutlocaziun sur ina piattaforma online.

Reglas pli severas

La nova regulaziun duai impedir tals abus en connex cun la sutlocaziun. En l'avegnir ston las locatarias ed ils locataris far ina dumonda en scrit, sch'ellas ed els vulan dar en sutlocaziun stanzas. Per la sutlocaziun ston ellas ed els plinavant avoir il consentiment en scrit da la locatura u dal locatur. Tant la dumonda sco er il consentiment ston vegnir suttascrits a maun u munids cun ina signatura electronica qualifitgada. In simpel e-mail na basta pia betg. Da nov ston las locatarias ed ils locataris infurmar la locatura u il locatur davart midadas, per exempel sch'ellas ed els auzan il tchains da sutlocaziun u sche la sutlocataria u il sutlocatari mida.

Refusa da la sutlocaziun

Oz ston las locaturas ed ils locaturs en la gronda part dals cas dar lur consentiment ad ina sutlocaziun. Ellas ed els dastgan refusar la sutlocaziun mo, sche la locataria u il locatari na communitgescha betg las cundiziuns da la sutlocaziun (per exempel il tchains da la sutlocaziun), sch'il tchains da sutlocaziun è memia aut u sch'i resultassan dischavantatgs considerabels per la locatura u il locatur, per exempel sche autras locatarias ed auters locataris vegnissan disturbads. Da nov pudessan las locaturas ed ils locaturs er scumandar ina sutlocaziun, perquai ch'ella è prevista per dapli che 2 onns. Il consentiment pudess plinavant vegnir refusà en l'avegnir per motivs che la lescha na menziunescha bain betg explicitamain, che giustifitgeschan dentant er da refusar la sutlocaziun.

Dretg da disditga

Sche las locatarias ed ils locataris violeschan las reglas davart la sutlocaziun, dastgan las locaturas ed ils locaturs disdir il contract da locaziun. Da nov menziunescha la lescha explicitamain quest dretg: Ina disditga è per exempel pussaivla, sche las locatarias ed ils locataris dattan en sutlocaziun in object senza in consentiment en scrit, fan faussas indicaziuns u n'infurmeschan betg davart midadas durant la sutlocaziun. Avant che la locatura u il locatur po disdir in contract da locaziun, sto ella u el admonir en scrit. Sche la locataria u il locatari cuntinuescha a violar las reglas davart la sutlocaziun, e quai malgrà l'admoniziun, dastga la locatura u il locatur disdir il contract da locaziun cun in termin da 30 dis.

Cura po la locatura u il locatur dir na ad ina sutlocaziun?

Disposiziuns actualas	Suenter l'acceptaziun dal project	
		Sch'il tschains da sutlocaziun è memia aut.
		Sche la locataria u il locatari n'infurmescha betg davart las cundiziuns da la sutlocaziun.
		Sch'i resultan «dischavantatgs considerabels» per la locatura u il locatur.
		Sche la sutlocaziun duai durar pli che 2 onns.
		Sch'i dat auters motifs che justifitgeschan da refusar la sutlocaziun.

Regulaziun per contracts da fittanza

Er las fittadinas ed ils fittadins ston gia oz avair il consentiment da l'affittadra u da l'affittader, sch'ellas ed els vulan dar vinavant las localitads ad ina terza persuna. Sche quai vegn fatg cun in contract da locaziun, vegnan las novas disposiziuns per la sutlocaziun applitgadas conform al senn. Per ina sutfittanza vala vinavant la regulaziun vertenta. L'affittadra u l'affittader po refusar il consentiment senza motivaziun.

Arguments

Comité da referendum

Cumbain che la sutlocaziun è sa cumprovada, duai ella vegnir restrenschiada massivamain. Ensemen cun il project davart l'agen basegn è quest project ina gronda attatga sin la protecziun dals locataris. La ferma lobi d'immobiglias vul pudair disdir pli facilmain l'abitaziun a las locatarias ed als locataris, per pudair auzar pli tard anc pli fitg ils tschains da locaziun. La sutlocaziun na vegn betg mo engrevgiada: En l'avegnir ristgan ins da vegnir bittà ora entaifer 30 dis pervia da bagattellas. Ils dretgs da las locatarias e dals locataris vegnan pia reducids anc pli fitg.

La sutlocaziun è sa cumprovada

La restricziun da la sutlocaziun tutga tschientmillis persunas. L'emplojà che va a l'exteriur pervia da sia lavur e dat en sutlocaziun sia abitaziun, la studenta che suttascriva in contract da sutlocaziun per sia stanza en ina WG u persunas pli veglias che han in'abitaziun memia gronda per sasezzas e partan il spazi d'abitar ed il tschains da locaziun grazia a la sutlocaziun. Er per persunas che prendan en locaziun localitads da fatschenta èn la birocratisaziun e la restricziun da la sutlocaziun radicalas.

Abus èn gia scumandads

La restricziun da la sutlocaziun è ina pura schicana. Gia oz è ella mo pussaivla cun il consentiment da la locatura u dal locatur. Ultra da quai èsi scumandà da pretender tschains da locaziun memia auts per la sutlocaziun. Il potenzial d'abus è pia fitg pitschen. Cas concrets èn rars. En l'avegnir fiss il dretg da sutlocaziun restrenschi fermamain. La locatura u il locatur pudess refusar en moda fitg simpla ina sutlocaziun.

Ils tschains da locaziun èn memia auts en Svizra

La restricziun da la sutlocaziun serva oravant tut a l'economia d'immobiglias per maximar il profit. Ils ultims decennis èn ils tschains da locaziun explodids ed han surpassà cleramain las limitas legalas. Las locatarias ed ils locataris pajan uschia mintga onn pliras milliardas francs memia bler – per renditas abusivas. Il motor da questas malcunvegnyentschas èn augments dals tschains da locaziun suenter ina midada da locataria u da locatari.

**La protecziun
cunter la disditga
vegn reducida**

La restricziun da la sutlocaziun è pia mo ina stgisa per reducir la protecziun cunter la disditga. Cun la nova lescha pon las locaturas ed ils locaturs pronunziar ina disditga gia en cas da pitschnas negligentschas. Cun las consequenzas negativas respectivas per las locatarias ed ils locataris: Sco emprim, perquai che la perdita da l'abitaziun è gravanta per las persunas pertutgadas. Sco segund, perquai che las bleras abitaziuns vegnan dadas pli tard en locaziun per in pretsch pli aut e perquai ch'il nivel dals tschains da locaziun s'augmenta vinavant.

**Anc dapli pussanza
per concerns
d'immobiglias**

La restricziun da la sutlocaziun flaivlenta senza urgenza ils dretgs da las locatarias e dals locataris. Dasperas privilegiascha il dretg da locaziun gia oz las locaturas ed ils locaturs. Sch'il project da votaziun vegn acceptà, sa trasferescha il dischequiber anc dapli a disfavur da las locatarias e dals locataris.

**Recumandaziun
dal comité
da referendum**

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 mietrechts-angriff-nein.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

Per bleras locatarias e blers locataris èsi impurtant da pudair dar en sutlocaziun stanzas. Quai po er esser en l'interess da las locaturas e dals locaturs. La situaziun tendida sin il martgà d'abitaziuns da locaziun e la derasaziun da plattafurmas online promovon dentant da far abus cun la sutlocaziun. Perquai dovri reglas pli precisas. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motifs:

Evitar abus

Las midadas gidan ad impedir da far abus cun la sutlocaziun. Ultra da quai duain ellas garantir ch'ina locatura u in locatur sappia, tgi che utilischa effectivamain l'abitaziun u ils locals da fatschenta. La pussaivladad da limitar la sutlocaziun a 2 onns impedescha en blers cas, che la locataria u il locatari obtegna in gudogn abusiv cun ina sutlocaziun pli lunga.

Avantatgs restan

Las locatarias ed ils locataris pon profitar vinavant dals avantatgs da la sutlocaziun. Ellas ed els dastgan er vinavant dar en sutlocaziun in'abitaziun, in local da fatschenta u singulas stanzas. Cun las novas reglas daventi dentant pli difficil da far abus, per exempel cun pretender in tschains da sutlocaziun bler memia aut. Da quai profiteschan er las sutlocatarias ed ils sutlocataris.

Meglra segirezza giuridica

Per la sutlocaziun valan da nov cleras cundiziuns: La locataria u il locatari sto far la dumonda en scrit e dovra il consentiment en scrit da la locatura u dal locatur. Plinavant èsi pli cler, tge obligaziuns che las locatarias ed ils locataris han en connex cun la sutlocaziun.

Clera regla da disditga

Gia oz po la locatura u il locatur disdir il contract da locaziun pervia d'ina sutlocaziun betg permessa. En l'avegnir duai quai esser fixà explicitamain en la lescha. Quai procura per clerezza. Las locatarias ed ils locataris restan protegids: La locatura u il locatur dastga disdir il contract da locaziun mo, sche l'admoniziun en scrit n'ha betg fatg effect.

Spazi per convenas individualas

En il contract da locaziun u en il cas singul dastgan las locaturas ed ils locaturs conceder er vinavant ulteriuras pussaivladads da la sutlocaziun a lur locatarias e locataris. Uschia pon ellas ed els resguardar ils interess respectivs. Per exempel pon ellas ed els permetter ina sutlocaziun che dura plirs onns u fixar cun la locataria las cundiziuns per ina sutlocaziun sur plattafurmas online.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'approvar la midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: sutlocaziun)

Gea

 [admin.ch/sutlocaziun](https://www.admin.ch/sutlocaziun)

§

Text da votaziun

Dretg d'obligaziuns

(Dretg da locaziun: sutlocaziun)

Midada dals 29 da settember 2023

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sunter avair gi' invista dal rapport da la Cumissiun per dumondas giuridicas dal Cussegl naziunal dals 18 d'avust 2022¹

e da la posiziun dal Cussegl federal dals 19 d'october 2022²,

concluda:

I

Il Dretg d'obligaziuns³ vegn midà sco suonda:

Art. 262

K. Sutlocaziun ¹ Cun il consentiment en scrit dal locatur po il locatari dar la chaussa en sutlocaziun, saja quai dal tuttafatg u parzialmain.

² Sche las partidas n'èn betg sa cunvegnidas en scrit autramain, sto il locatari inoltrar ina dumonda pertutgant la sutlocaziun en scrit al locatur; la dumonda sto cuntegnair:

- a. ils nums dals sutlocataris;
- b. las cundiziuns dal contract, en spezial l'object dà en sutlocaziun, l'intent da l'utilisaziun, il tschains da la sutlocaziun e la durada da la sutlocaziun.

³ El sto infurmar il locatur davart las midadas da las indicaziuns tenor l'alinea 2, che vegnan fatgas durant la durada da sutlocaziun.

⁴ Il locatur po refusar da dar ses consentiment particularmain, sche:

- a. il locatari refusa da communitgar las indicaziuns tenor ils alineas 2 e 3;
- b. las cundiziuns da sutlocaziun èn abusivas cumpareglià cun talas dal contract da locaziun principal;
- c. la sutlocaziun chaschuna dischavantatgs essenzials al locatur;
- d. la durada da la sutlocaziun è prevista per pli ditg che 2 onns.

¹ BBl 2022 2081

² BBl 2022 2622

³ SR 220

§

⁵ El locatari è responsabel vers il locatur, ch'il sutlocatari na dovria la chaussa betg autramain che quai ch'igl è permess ad el sez. Per cuntanscher quai po il locatur sa drizzar directamain al sutlocatari.

⁶ Sche la sutlocaziun vegn fatga senza il consentiment en scrit dal locatur ubain sch'il locatari ha fatg faussas indicaziuns u n'ha betg infurmà il locatur davart las midadas tenor l'alinea 3, po il locatur disdir il contract al locatari, quai suenter in'admoniziun en scrit senza success e cun in termin da disditga d'almain 30 dis.

Art. 291

H. Sutfittanza

¹ Cun il consentiment da l'affittader po il fittadin dar la chaussa en sutfittanza u en locaziun, saja quai dal tutfatg u parzialmain. En cas d'ina locaziun dovri il consentiment en scrit da l'affittader.

² Il fittadin sto inoltrar ina dumonda da locaziun en scrit a l'affittader; la dumonda sto cuntegnair:

- a. ils nums dals locatari;
- b. las cundiziuns dal contract, en spezial l'object dà en locaziun, l'intent da l'utilisaziun, il tschains da la locaziun e la durada da la locaziun.

³ El sto infurmar l'affittader davart las midadas da las indicaziuns tenor l'alinea 2, che vegnan fatgas durant la durada da locaziun.

⁴ L'affittader po refusar il consentiment da dar en locaziun singuls locals che tutgan tar la chaussa particularmain, sche:

- a. il locatari refusa da communitgar las indicaziuns tenor ils alineas 2 e 3;
- b. las cundiziuns da locaziun èn abusivas cumpareglia cun talas dal contract da fittanza;
- c. la sutlocaziun chaschuna dischavantatgs essenzials a l'affittader;
- d. la durada da la locaziun è prevista per pli ditg che 2 onns.

⁵ Il fittadin è responsabel vers l'affittader, ch'il sutfittadin u il locatari na dovria la chaussa betg autramain che quai ch'igl è permess ad el sez. Per cuntanscher quai po l'affittader sa drizzar directamain al sutfittadin u al locatari.

⁶ Sche la locaziun vegn fatga senza il consentiment en scrit da l'affittader ubain sch'il fittadin ha fatg faussas indicaziuns u n'ha betg infurmà l'affittader davart las midadas tenor l'alinea 3, po l'affittader disdir il contract al fittadin, quai suenter in'admoniziun en scrit senza success e cun in termin da disditga d'almain 30 dis.

II

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

En detagl**Midada dal Dretg d'obligaziuns
(dretg da locaziun: disditga per-
via d'in agen basegn)**

Arguments dal comité da referendum	→	38
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	40
Text da votaziun	→	42

Situaziun da partenza

La Constituziun federala protegia la proprietad. Quai ha er in effect sin il dretg da locaziun. Las proprietarias ed ils proprietaris duain pudair duvrar svelt sezs abitaziuns u localitads da fatschenta dadas en locaziun. Per quest intent pon ellas ed els far valair in uschenumnà agen basegn urgent per sasez, per proxims parents u per quinads. Igl è dentant savens difficil da cumprovar l'urgenza da l'agen basegn. Quai po chaschunar lungas proceduras giuridicas che retardeschan l'utilisaziun dals agens locals. Perquai vul il parlament adattar la lescha. Oriundamain era il Cussegl federal da l'avis, ch'ina midada da la lescha na saja betg necessaria.

Simplificaziun

Per che las proprietarias ed ils proprietaris possian far valair pli facilmain e pli svelt l'agen basegn, mida quest project las premissas per quest intent. Da nov basti, sch'i dat in agen basegn impurtant ed actual. Quai po la proprietaria u il proprietari cumprovar pli facilmain.

Consequenzas en trais cas:

La simplificaziun proponida per l'agen basegn è impurtanta en trais cas:

Disditga en cas d'ina disputa giuridica

Durant ina procedura da mediaziun u giudiziala tenor il dretg da locaziun na dastga la proprietaria u il proprietari betg disdir in contract da locaziun. Quai vala er durant ils 3 onns suenter ina procedura, ch'è vegnida terminada cun in'enclegientscha u cun ina sconfitta da la proprietaria u dal proprietari. Sche la proprietaria u il proprietari po far valair l'agen basegn, scroda dentant questa protecziun cunter la disditga. Cun la simplificaziun proponida vegn quai ad esser il cas pli savens en l'avegnir.

Prolungaziun da
la locaziun

Sche la disditga d'ina abitaziun u d'in local da fatschenta è ina direzza per las locatarias ed ils locataris, pon ellas ed els dumandar l'autorità da mediaziun da conceder in'uschenunada prolungaziun da la locaziun. Sch'i na dat nagina enclengientscha en quest regard, decida – en cas d'in plant – la dretgira cumpetenta, schebain las locatarias ed ils locataris dastgan restar en las localitads pli ditg ch'il termin da disditga prevesa. Actualmain resguarda la dretgira en quest cas tranter auter l'agen basegn da la proprietaria u dal proprietari e l'urgenza da quest basegn. Da nov sto la dretgira giuditgar, sche l'agen basegn è impurtant ed actual. En l'avegnir poi esser uschia ch'ella conceda pli savens ina prolungaziun da la locaziun pli curta u insumma nagina.

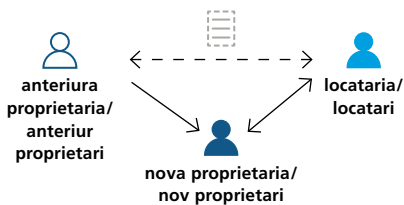
Midada da
proprietad

Tgi che cumpra ina immobiglia, dastga gia oz disdir il contract da locaziun pervia da l'agen basegn, quai sin ina data legala ed observond il termin legal. Quest termin da disditga importa 3 mais per abitaziuns da locaziun e 6 mais per locals da fatschenta sco er per contracts da fittanza. Ina tala disditga è er pussaivla, sch'il contract da locaziun actual prevesa in termin da disditga pli lung u ina data da disditga posteriura. Sche las reglas per l'agen basegn vegnan schlucadas sco proponì, pon las personas che cumpran ina immobiglia profitar pli savens da questa pussaivladad.

**La protecziun dals
locataris vala
vinavant**

Sche la persuna che cumpra ina immobiglia disdescha il contract da locaziun pervia d'in agen basegn, ston las locatarias ed ils locataris bandunar pli baud l'abitaziun u il local da fatschenta. Sch'i resulta per els in donn finanziel pervia da quai, sto l'anteriura locatura u l'anterieur locatur indemnisar quel. Vi da quest dretg d'indemisaziun na mida il project nagut.

En quests trais cas gioga la midada en connex cun l'agen basegn ina rolla

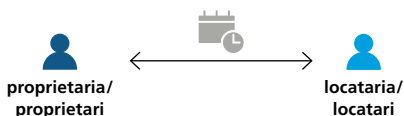
Cas 1: Midada da proprietad

La nova proprietaria u il nov proprietari po er disdir il contract da locaziun a las locatarias ed als locataris observond ils termins legals, sch'il contract actual cuntegna insatge auter.

Cas 2: Disditga en cas d'ina disputa giuridica

La proprietaria u il proprietari po er disdir il contract da locaziun, sch'ina disputa giuridica cun la locataria u il locatari n'è anc betg sclerida, u sche quella ha gi lieu avant main che 3 onns.

Cas 3: Prolungaziun da la locaziun

En cas da direzza pon las locatarias ed ils locataris dumandar ina prolungaziun da la relaziun da locaziun suror il termin da disditga. Cun giuditgar ina tala dumonda da prolungar la locaziun sto er vegnir resguardà l'agen basegn.

Arguments

Comité da referendum

Cun la stgisa da l'agen basegn vegn reducida la protecziun cunter la disditga. Ensemen cun il project davart la sutlocaziun è quest project ina gronda attatga sin la protecziun dals locataris. La ferma lobi d'immobiglias vul pudair disdir pli facilmain l'abitaziun a las locatarias ed als locataris, per pudair auzar pli tard anc pli fitg ils tschains da locaziun. Las consequenzas d'ina disditga da l'abitaziun èn però gravantas: Persunas pli veglias vegnan stratgas ord lur ambient, famiglias perdan lur dachasa. Perquai: Na a quest project malgist.

L'agen basegn è pussaivel gia oz

La reducziun da la protecziun cunter la disditga è nungiu-stifitgada. Gia oz èsi pussaivel da disdir in'abitaziun pervia da l'agen basegn. Tgi che dat en locaziun in'abitaziun e vul far diever sez da quella u duvra ella per proxims parents, la po disdir a las locatarias ed als locataris observond ils termins legals. Per quest intent na dovri betg ina nova lescha.

Reducziun da la protecziun dals locataris

La reducziun da la protecziun cunter la disditga è egoistica. Famiglias, persunas pli veglias u persunas cun entradas pli bassas, per las qualas ina disditga è spezialmain gravanta, èn protegidas anc pli pauc en l'avegnir, er sche l'agen basegn da la locatura u dal locatur n'è betg urgent.

Stgisa per auzar ils tschains da locaziun

La reducziun da la protecziun cunter la disditga è malonest. Gia oz vegn l'agen basegn utilisà sco stgisa per pudair disdir pli facilmain. Il vair motiv: Sa deliberar da las locatarias e dals locataris actuals, per lura dar en locaziun l'abitaziun pli char. Tals abus vegnan simplifitgads e favurisads cun quest project da votaziun.

I smanatscha la perdita da l'abitaziun

La reducziun da la protecziun cunter la disditga è ina ferma intervenziun en il basegn da segirezza da las locatarias e dals locataris. La perdita da l'atgna abitaziun è ina chaussa traumatica. Ins na vegn betg mo stratg or da ses ambient usità. En blers lieus èsi difficil fin nunpussaivel da chattar in'otra abitaziun equivalenta e pajabla.

**Il dretg da locaziun
privilegescha
ils locaturs**

La reducziun da la protecziun cunter la disditga è malgi-
sta. Ils dretgs da las locatarias e dals locataris vegnan gia oz
respectads memia pauc. Las locaturas ed ils locaturs han
la meglra posiziun. Il project trasferescha il dischequiber
anc pli fitg a disfavour da las locatarias e dals locataris.

**Ils tschains
da locaziun
explodeschan**

La reducziun da la protecziun cunter la disditga vegn en
il mender mument. Il 2023 èn ils tschains da locaziun s'augmen-
tads per fin 10 pertschient. En questa situaziun na dovri betg
anc dapli pussanza e profits per la lobi d'immobiglias.

**Ina tactica da
salam da la lobi
d'immobiglias**

La reducziun da la protecziun cunter la disditga è pir il
cumenzament. La lobi d'immobiglias en il parlament ha gia
daditg instradà ulteriuras attatgas sin las locatarias ed ils loca-
taris. Sco proxim duai esser pli simpel d'auzar ils tschains da
locaziun.

**Recumandaziun
dal comité
da referendum**

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 mietrechts-angriff-nein.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

Las proprietarias ed ils proprietaris duain pudair utilisar svelt sez in'abitaziun u ina localitad da fatschenta dada en locaziun. Quai vala spezialmain suenter la cumpra d'ina immobiglia. Perquai che las locatarias ed ils locataris pon dentant contestar la disditga e far valair, che l'agen basegn na saja betg urgent, pon resultar lungas proceduras giuridicas. Per quest motiv duai la lescha vegnir adattada, per ch'i saja pussaivel da duvrar pli svelt sez in object d'abitar u da fatschenta dà en locaziun. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motivs:

Far diever svelt d'agens locals

La Constituziun federala protegia la proprietad. Malgrà quai na pon bleras proprietarias e blers proprietaris betg far diever da lur locals durant mais u schizunt onns, er sch'els han in agen basegn. Quai per exempel, sche las locatarias u ils locataris contestan ina disditga cun l'argument che l'agen basegn na saja betg urgent. La nova regulaziun schlucca las premissas per l'agen basegn. Uschia pon las proprietarias ed ils proprietaris far diever pli facilmain e pli svelt da lur locals.

Dretg d'indemnisaziun

Ils interess da las locatarias e dals locataris restan protegids: Sche la nova proprietaria u il nov proprietari disdescha il contract da locaziun pli baud che quai ch'il contract actual avess permess, sto l'anteriura locatura u l'anterieur locatur star bun per quai. Ella u el sto indemnisar il donn che resulta per la locataria u il locatari, perquai che la disditga vegn pronunziada pli baud. Quest dretg d'indemnisaziun resta en vigur senza midadas. Quai relativescha las consequenzas dal project per las locatarias ed ils locataris.

La prolungaziun da la locaziun resta pussaivla

En cas da direzza vegni giuditgà, sche la locataria u il locatari dastga restar in l'object pli ditg ch'il termin da disditga permetta. L'autoritad da mediaziun u la dretgira sto considerar la direzza per la locataria u il locatari ed er ils interess da la proprietaria u dal proprietari. En l'avegnir vegn l'agen basegn a survegnir dapli impurtanza. La dretgira po dentant prolongar er vinavant la locaziun per mitigiar las consequenzas negativas da la disditga per la locataria u il locatari.

Ils dretgs processuals restan

Il project da votaziun na mida er nagut vi dals dretgs processuals da las locatarias e dals locataris. Las locatarias ed ils locataris pon vinavant contestar ina disditga pervia d'in agen basegn e sa defender sco fin ussa cunter ina decisiun dischavantagiusa.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motifs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'approvar la midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da locaziun: disditga pervia d'in agen basegn).

Gea

 admin.ch/disditga-agen-basegn

§

Text da votaziun

Dretg d'obligaziuns

(Dretg da locaziun: disditga pervia d'in agen basegn)

Midada dals 29 da settember 2023

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sunter avair gi' invista dal rapport da la Cumissiun per dumondas giuridicas dal Cussegl naziunal dals 18 d'avust 2022¹

e da la posiziun dal Cussegl federal dals 19 d'october 2022²,

concluda:

I

Il Dretg d'obligaziuns³ vegn midà sco suonda:

Art. 261 al. 2 lit. a

² Il nov proprietari po dentant:

- a. en cas da localitads d'abitar e da fatschenta: disdir la relaziun da locaziun observond il termin legal per la proxima data legala, sch'el fa valair tenor ina valitaziun objectiva in agen basegn impurtant ed actual per sasez, per proxims parents u per quinads;

Art. 271a al. 3 lit. a

³ L'alinea 1 literas d ed e n'èn betg applitgablas en cas da disditgas:

- a. tenor ina valitaziun objectiva pervia d'in agen basegn impurtant ed actual dal locatur per sasez, per proxims parents u per quinads;

Art. 272 al. 2 lit. d

² Giuditgond ils interess resguarda l'autorità cumpetenta spezialmain:

- d. in eventual basegn dal locatur per sasez, per proxims parents u per quinads, sco er tenor ina valitaziun objectiva l'impurtanza e l'actualità da quest basegn;

¹ BBl 2022 2102

² BBl 2022 2623

³ SR 220

§

II

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

En detagl

Midada da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal) (finanziaziun unitara da las prestaziuns)

Situaziun da partenza

Sur l'assicuranza obligatorica da malsauns survegnan las personas en Svizra ils tractaments medicinals necessaris. Finanziadas vegnan las prestaziuns sur las premias da la cassa da malsauns, sur contribuziuns dals chantuns e sur la participaziun da las pazientas e dals pazients als custs. Perquai ch'ils custs da sanadad creschan, èn las premias da las cassas da malsauns s'augmentadas fermamain ils ultims onns. In motiv per quai è il fatg, che las prestaziuns da sanadad na vegnan betg finanziadas en moda unitara. Qua tras resultan fauss impuls: I dat inutilmain blers tractaments staziunars, cumbain che tractaments ambulants fissan savens medicinalmain pli raschunaivels e pli favuraivels.

Arguments dal comité da referendum	→	52
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	54
Text da votaziun	→	56

Finanziaziun da las prestaziuns da l'assicuranza da malsauns

Tut tenor il gener da tractament vegnan las prestaziuns da sanadad finanziadas oz differentamain en Svizra:¹

1. **Ambulant** (en la pratica da medi, tar ina terapeuta u en in ospital senza pernottaziun): La finanziaziun vegn reglada cumpletamain sur las cassas da malsauns. Il chantun na sa participescha betg.
 Ils custs per tractaments ambulants han importà l'onn 2022 radund 23 milliardas francs.
2. **Staziunar** (en l'ospital cun pernottaziun): Il chantun da domicil da la pazienta u dal pazient sa participescha cun ina cumpart d'almain 55 pertschient als custs. Quai vegn finanzià ord daners da taglia. Il rest surpiglia la cassa da malsauns.
 Ils custs per tractaments staziunars han importà l'onn 2022 radund 15 milliardas francs.
3. **Prestaziuns da tgira** (en ina chasa da tgira u a chasa): Las pazientas ed ils pazients e las cassas da malsauns surpiglian in import fix. Il rest paja il chantun da domicil; actualmain è quai stgars la mesadad.
 Ils custs per prestaziuns da tgira han importà l'onn 2022 var 6 milliardas francs

Tar tut ils genres da tractament sa participeschan las pazientas ed ils pazients sur la franchisa e sur la resalva persunala als custs.

1 Tut ils imports preschentads en la chascha «Finanziaziun da las prestaziuns da l'assicuranza da malsauns» èn custs nets, pia ils custs suentar la deducziun da la participaziun da las pazientas e dals pazients als custs (franchisa e resalva persunala) e suentar la deducziun da la contribuziun da las pazientas e dals pazients als custs da las prestaziuns da tgira. Funtauna: Statistica da l'assicuranza obligatorica da malsauns, indicaziuns dals chantuns davart lur cumpart da finanziaziun en il sector staziunar sco er stimaziuns dal UFAM sin basa d'in studi davart la finanziaziun restanta dals chantuns en il sector da las prestaziuns da tgira (Infras 2021: Integration der Pflege in eine einheitliche Finanzierung – Grundlagen zur Schätzung der Anteile der Finanzierungsträger der Pflegeleistungen nach KVG; [bag.admin.ch](https://www.bag.admin.ch) > Das BAG > Publikationen > Forschungsberichte > Forschungsberichte Kranken- und Unfallversicherung).

Pussaivel da far dapli tractaments ambulants

Grazia al progress medicinal èsi ozendi pussaivel da far adina dapli tractaments ambulants, pia senza pernottaziun en l'ospital. Quai è giavischaivel. Ord vista medicinala èn ils tractaments ambulants numnadamain savens pli raschunaivels e per il solit pli favuraivels. Las pazientas ed ils pazients na dovran nagina pernottaziun en l'ospital. Ed il persunal da tgira sto far pli paucs servetschs da notg ed ha uras da lavur pli regularas.

Ina plauna midada en Svizra

En Svizra ha lieu in svilup vers tractaments ambulants. Bleras operaziuns vegnan però anc adina fatgas en moda staziunara, er sche quai n'è betg necessari ord vista medicinala. En Svizra vegnan fatgas bler pli paucas operaziuns en moda ambulanta ch'en ils pajais vischins e ch'en quasi tut ils auters pajais europeics.²

Fauss impuls finanzials frainan il transferiment

Il sistem da finanziaziun actual fraina il transferiment dal sector staziunar al sector ambulants. Per las cassas da malsauns èsi mumentanamain memia pauc attractiv da promover tractaments ambulants, perquai ch'ellas ston financiar sulettamain quels. En cas da prestaziuns staziunaras perconter ston ils chantuns sa participar cun ina cumpart d'almain 55 pertschient als custs. Per las cassas da malsauns èn ils tractaments staziunars uschia savens finanzialmain pli attractivs. Er per ils ospitals n'èn ils tractaments ambulants betg uschè attractivs. Per tractaments staziunars survegnan els numnadamain per il solit dapli daners.

La refurma duai promover ils tractaments ambulants

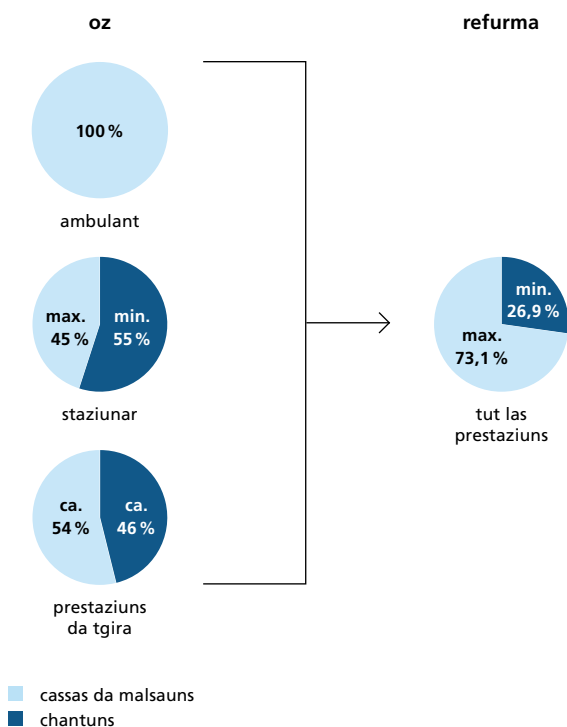
Il parlament vul curreger quests fauss impuls ed ha perquai concludì ina midada da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns: Cun ina finanziaziun unitara duain tut las prestaziuns vegnir finanzadas tenor la medema clav da repartiziun – independentamain dal fatg, sch'ellas vegnan furnidas en moda ambulanta, staziunara ubain en ina chasa da tgira. Ils chantuns surpiglian adina almain 26,9 pertschient e las cassas

2 L'onn 2021 èn vegnidas fatgas en Svizra stgars 20 % da tut las operaziuns en moda ambulanta. En Germania ed en l'Austria ha questa cumpart importà var 30 %, en l'Italia var 40 %, en Frantscha ed en ulteriurs pajais sco il Danemarc u la Svezia passa 50 %. (Calculaziuns dal UFSP sin basa da las datas da la OECD: data-explorer.oecd.org > Topic > Health > Healthcare Use > Surgical Procedures).

da malsauns maximalmain 73,1 pertschient dals custs.³ Perquai ch'ils chantuns e las cassas da malsauns finanzieschan da nov cuminaivlamain tut las prestaziuns, s'augmenta per omaduas partidas l'impuls per promover mintgamai quel tractament ch'è medicinalmain il pli raschunaivel ed il pli favuraivel. Quai duai accelerar il transferiment da las prestaziuns staziunaras vers las prestaziuns ambulantas.

Finanziaziuns da las prestaziuns oz ed en cas che la refurma vegniss acceptada

Repartiziun dals custs nets*

*Custs nets: ils custs suenter la deducziun da la participaziun als custs da las pazientas e dals pazients (franschisa e resalva persunala) e suenter la deducziun da la contribuziun da las pazientas e dals pazients als custs da las prestaziuns da tgira

Funtauna: Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns e stimaziuns da l'Uffizi federal da sanadad (guardar annotaziun p. 45); situaziun «oz» sa referescha a cifras da l'onn 2022

3 Questas cumparts èn vegnidas calculadas sin basa da las datas dals onns 2016–2019. Uschia surpiglian ils chantuns e las cassas da malsauns en l'avvenir adina quella cumpart dals custs ch'els han surpiglià en media durant ils onns 2016–2019.

**La coordinaziun
augmenta la qualita
d e reducescha
ils custs**

La finanziaziun unitara duai promover il provediment coordinà. Ina buna coordinaziun tranter medias, tgirunzs, terapeutas ed apotechers sur l'entira chadaina da tractaments augmenta la qualita dal provediment per las pazientas ed ils pazients. Ins po uschia impedir entradas inutilas en l'ospital e retardar entradas en la chasa da tgira. Quai spargna er custs.

**La coordinaziun
duai valair la paina**

La coordinaziun è per part cumbinada cun blera lavur e gronds custs. Ella vegn fatga oravant tut en il sector ambulants. Ils custs per questa coordinaziun van oz cumplainmain a quint da las cassas da malsauns. Ils respargns, per exempel tras l'evitaziun d'entradas en l'ospital, resultan percuter savens en il sector staziunar. Els van pia per gronda part a favur dals chantuns. Per las cassas da malsauns n'èsi oz perquai strusch attractiv da promover generalmain la coordinaziun. Cun ina finanziaziun unitara duai il provediment coordinà daventar pli attractiv per tut ils acturs: Las cassas da malsauns surpiglian da nov ina pli pitschna cumpart dals custs ambulants e profitechan pli savens dals respargns dal sector staziunar. Per ellas duess uschia crescer il stimul da sviluppar tals models e da render quels attractivs per medias, tgirunzs, ospitals ed auters.

**La refurma duai
distgargar las
pajadras ed ils
pajaders da las
premier**

Sch'ils tractaments vegnan fatgs oz en moda ambulanta e betg staziunara, alura va quai sulettmain a quint da las cassas da malsauns ed uschia da las pajadras e dals pajaders da las premier. Ils ultims onns èn las premier perquai s'augmentadas clermain pli fitg che las contribuziuns dals chantuns als custs per las prestaziuns da sanadad. Cun la finanziaziun unitara sa participeschan er ils chantuns als custs creschents dals tractaments ambulants. Quai duai procurar, che las premier s'augmentian main fitg.

Repartiziun da las incumbensas en l'assicuranza da malsauns

En il sector da l'assicuranza obligatorica da malsauns èn las incumbensas repartidas sin differents acturs. Tut las personas assicuradas han access al medem catalog da prestaziuns. Il Cussegl federal fixescha il catalog. Ils furniturs da prestaziuns (medias, ospitals, terapeuts e.u.v.) e las cassas da malsauns sa cunvegnan a las tariffas per las prestaziuns. Ils chantuns ed il Cussegl federal examineschan ed approveschan las tariffas. Ils chantuns decidan, tge furniturs da prestaziuns che dastgan metter a quint lur prestaziuns a l'assicuranza obligatorica da malsauns. Las medias ed ils terapeuts decidan ensemen cun las pazientas ed ils pazients, tge tractaments ch'èn medicinalmain raschunaivels e necessaris. Suenten che las cassas da malsauns han controllà, sch'ils quints èn corrects e sche las prestaziuns adempleschan las pretensiuns legalas, surpiglian ellas ils custs. Questa repartiziun da las incumbensas resta la medema cun la finanziaziun unitara.

Ilis chantuns survegnan ulteriuras pussaivladads da regulaziun

Cun la refurma survegnan ils chantuns novas pussaivladads da regular la purschida ed uschia er ils custs dal sector ambulat. En l'avegnir pon els uschia betg mo reglar l'admissiun da medias e medis, mabain da nov per exempel er da terapeutas e terapeuts. Ed els survegnan dapli infurmaziuns da las cassas da malsauns, per ch'els possian per exempel exequir meglier la planisaziun dals ospitals e da las chasas da tgira ubain la surveglianza dals ospitals e da las praticas da medi. Quai procura per dapli trasparenza tar ils custs. Las cumpetenzas da las cassas da malsauns restan però talas e qualas. Cun ils ospitals, las medias ed ils terapeuts sa cunvegnan ellas vinavant a las tariffas. Plinavant controlleschan ellas quints e pon sviluppar novs models d'assicuranza.

Introducziun da tariffas en il sector da tgira

Per las prestaziuns da tgira en ina chasa da tgira u a chasa pajan las pazientas ed ils pazients e las cassas da malsauns actualmain imports fixes. Ils chantuns èn responsabels per la finanziaziun restanta. Quella n'è betg unitara e fin ussa per part insufficienta. Per l'indemnisaziun da prestaziuns da tgira vegnan da nov introducidas tariffas. Ils furniturs da prestaziuns

(chadas da tgira, organisaziuns da la tgira da malsauns a chasa, tgirunzas e tgirunzs independents) sa cunvegnan a las tariffas ensemen cun las cassas da malsauns. Las tariffas da tgira fixadas ston cuvrir ils custs ch'ina tgira effizienta chaschuna. Las cassas da malsauns surpiglian maximalmain 73,1 pertschient ed ils chantuns almain 26,9 pertschient da quests custs. Las personas che dovran tgira pajan vinavant ina contribuziun als custs da tgira. Sco oz vegn questa contribuziun fixada dal Cussegl federal.

Potenzial da spargn pussaivel

Il potenzial da spargn da la refurma po vegnir stimà mo approximativamain. In studi per incumbensa da l'Uffizi federal da sanadad publica stima, ch'i pudess resultar in potenzial da spargn da fin a 440 milliuns francs per onn.⁴

4 Polynomics 2022, Sparpotenzial einheitliche Finanzierung ([🔗 bag.admin.ch](https://www.bag.admin.ch) > Das BAG > Publikationen > Forschungsberichte > Forschungsberichte Kranken- und Unfallversicherung)

Arguments

Comité da referendum

La refurma da l'assicuranza da malsauns per la finanziaziun da prestaziuns (EFAS) è il resultat d'ina offensiva lobistica da las cassas da malsauns e da gruppas d'investurs privats. Ella sto vegnir refusada. Las cassas da malsauns na dastgan betg surpigliar la controlla da noss sistem da sanadad. I na dastga betg esser, che las cassas – empè da las pazientas ed ils pazients e lur medias u medis – decidan, tge tractaments ch'èn necessaris. I dovra in «na» al project da la EFAS, perquai che la EFAS sforza la populaziun da pajar premias anc pli autas, ella promova ina medischina da duas classas ed ella rinforza la reducziun da las prestaziuns da la tgira a chasa ed en las chasas da tgira.

Dapli pussanza per las cassas da malsauns

Oz sa participeschan ils chantuns directamain a la finanziaziun dals ospitals e da las prestaziuns da tgira a chasa ed en las chasas da tgira. Ils chantuns pon decider, tge expensas che ston vegnir fatgas per pudair garantir la qualitat dal providiment. Cun la EFAS vegnan ils chantuns a stuir sa cuntentar cun lur funcziun da pajar ils quints che las cassas da malsauns emettan. Percunter pon las cassas da malsauns diriger finanzialmain il sistem, ed ellas pon far quai per lur agen avantatg. La EFAS sto vegnir refusada, per evitar che las cassas da malsauns – empè da las personas malsaunas e lur medias e medis – decidian, tge tractaments ch'èn necessaris.

La EFAS rinforza l'augment da las premias

La EFAS mida la clav da reparter ils custs tranter las cassas da malsauns ed ils chantuns. Ils chantuns vegnan a pudair reducir lur cumpart a la finanziaziun da la tgira. Damain finanziaziun tras ils chantuns vul dir premias pli autas. Tenor stimaзиuns da santésuisse, ina da las organizaziuns da tetg da las cassas da malsauns, vegnan las premias a s'augmentar pli svelt cun la EFAS che senza la EFAS.

Privel per personas pli veglias

En cas da prestaziuns da tgira a chasa u en ina chasa da tgira èn ils chantuns oz obligads da sa participar als custs che na vegnan betg surpigliads da las cassas da malsauns. Qua tras ston las personas pertutgadas pajar mo relativamain pauc sezzas. Cun la EFAS pon ils chantuns reducir lur expensas. A medem temp survegnan ils assicuraders in grond spazi d'agir:

Els pon limitar lur custs cun las tariffas memia bassas ch'els cuntanschan cun forza. La EFAS avra pia tut las portas per raziunalisar il provediment da sanadad da las personas pli veglias ch'èn savens fitg dependentas e sulettas.

La EFAS promova privatisaziuns

La retratga dals chantuns che vegn giavischada dals aderents da la EFAS, favurisescha concerns privats cun finamiras da rendita. La EFAS retschaiva cun bratscha averta ils investurs che s'interessan per ils gudogns ch'ins po realisar cun la tgira da personas pli veglias.

La EFAS ignore-scha il personal da sanadad

In provediment da sanadad d'auta qualidad dependa directamain da las cundiziuns da lavur dal personal da sanadad. La EFAS s'occupa en nagina moda e maniera dals basegns dal personal. Il cuntrari: La refurma correspunda a la medema logica che maina er al fatg, ch'ils ospitals publics relaschan personal per spargnar custs.

Recumandaziun dal comité da referendum

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 stop-efas.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

Las prestaziuns ch'èn cuvridas da l'assicuranza obligatorica da malsauns, na vegnan oz betg finanzadas en moda unitara. Quai procura per fauss impuls e per tractaments inutilmain chars. La finanziaziun unitara promova ils tractaments ambulants. Ord vista medicinala èn quels savens pli raschunaivels ed er pli favuraivels che tractaments staziunars. Plinavant favorisescha ella la collavuraziun tranter medias, terapeuts, tgirunzas, ospitals e chasas da tgira. Quai va a favur dal bainstar da las pazientas e dals pazients e fraina l'augment dals custs. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan la refurma particularmain per ils suandants motivs:

Refurma cun grond sustegn

La finanziaziun unitara eliminescha ils fauss impuls evidents en il sector da sanadad. La refurma vegn pretendida dapi blers onns da las pli differentas gruppas d'interess. Ultra dal Cussegl federal e dal parlament stattan bleras organisaziuns da sanadad, tranter auter organisaziuns da medis, ospitals, chasas da tgira, organisaziuns da spitex e cassas da malsauns, davos questa soluziun ch'ins ha ussa chattà.

Promover ils tractaments ambulants

La finanziaziun unitara promova il transferiment dal sector staziunar al sector ambulante. Da quai profiteschan las pazientas ed ils pazients, perquai ch'ins po evitar dimoras inutilas a l'ospital. Quai spargna er custs, perquai ch'ils tractaments staziunars èn per il solit pli favuraivels.

Meglierar la collavuraziun

La finanziaziun unitara promova la collavuraziun tranter medis, terapeutas, tgirunzas, ospitals e chasas da tgira, perquai ch'ils models respectivs daventan pli attractivs per ils acturs. Quest provediment coordinà gida las pazientas ed ils pazients. Problems da sanadad vegnan numnadain percurschids pli svelts, tractaments inutils vegnan evitads e la qualitad dal provediment sa meglierescha.

Exaurir il potenzial da spargn

Il transferiment vers tractaments ambulants, ch'èn per il solit pli favuraivels, e la meglra coordinaziun dals tractaments frainan l'augment dals custs. Il potenzial da spargn da la refurma importa tenor stimaziuns fin a 440 milliuns francs per onn.

Distgargiar las personas che pajan las premias

Il's ultims onns è la cumpart dals custs da sanadad, che vegnan finanziads cun premias, s'augmentada cuntinuadamain. Quai engrevgescha spezialmain las entradas pitschnas e mesaunas. Cun la refurma sa participeschan ils chantuns puspè pli fitg als custs. L'augment da las premias vegn uschia mitigià.

Finanziar segirain las prestaziuns da tgira

La tgira en ina chasa da tgira ed a chasa survegn ina finanziaziun stabila e segira. Las instituziuns da tgira e las cassas da malsauns sa curvegnan ensemen a las tariffas. Quellas ston covrir ils custs che resultan d'ina tgira effizienta. Plinavant remplazzan ellas il model vertent cun la finanziaziun restanta per part insufficienta tras ils chantuns. Uschia sa megliereschan las cundiziuns generalas per las instituziuns da tgira e per il personal.

Uras da lavur pli regularas

Sch'i vegnan evitadas pernottaziuns inutilas en l'ospital, profitescha er il personal da tgira: El sto far pli paucs servetschs da notg ed ha uras da lavur pli regularas.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar la midada da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal) (finanziaziun unitara da las prestaziuns).

Gea

[📄 admin.ch/finanziaziun-prestaziuns-da-sanadad](https://admin.ch/finanziaziun-prestaziuns-da-sanadad)

§

Text da votaziun

**Lescha federala
davart l'assicuranza da malsauns
(LAMaI)
(Finanziaziun unitara da las prestaziuns)
Midada dals 22 da december 2023**

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
sunter avair gi' invista dal rapport da la Cumissiun per segirezza sociala e sanadad
dal Cussegl naziunal dals 5 d'avrigl 2019¹
e da la posiziun dal Cussegl federal dals 14 d'avust 2019²,
concluda:

I

La Lescha federala dals 18 da mars 1994³ davart l'assicuranza da malsauns vegn midada sco suonda:

Art. 16 al. 3bis

^{3bis} Las taxas da ristga e las contribuziuns da cumpensaziun vegnan calculadas tenor l'artitgel 60, suenter la deducziun da la contribuziun chantunala per la finanziaziun da l'assicuranza obligatorica da malsauns.

Art. 18 al. 2^{sexies}, 2^{octies} e 5 emprima frasa

^{2sexies} Ella [l'instituziun comunabla] calculescha ed incassescha la contribuziun chantunala e la contribuziun federala tenor l'artitgel 60 e la reparta sin ils assicuraders conform a l'artitgel 60a. Per quest intent constituescha ella in comitè spezialisà autonom, cun ina represchentaziun adequata dals chantuns.

^{2octies} Ella po surpigliar dals chantuns ulteriuras incumbensas executivas cunter indemnizaziun.

⁵ Per financiar las incumbensas tenor ils alineas 2, ^{2sexies} e 4 ston ils assicuraders pajar contribuziuns a l'instituziun comunabla sin donn e cust da l'assicuranza sociala da malsauns. ...

Art. 21 Datas dals assicuraders

¹ Ils assicuraders èn obligads da transmetter regularmain al UFSP ed als chantuns las datas, ch'èn necessarias per ademplir lur incumbensas respectivas tenor questa lescha.

1 BBl 2019 3499

2 BBl 2019 5725

3 SR 832.10

§

² Las datas ston vegnir dadas vinavant en moda agregada. Il Cussegl federal po prevair che las datas vegnian dadas vinavant per persuna assicurada, sche las datas agregadas na bastan betg per ademplir las suandantas incumbensas e sch'i n'è betg pussaivel da sa procurar las datas per persuna assicurada sin autra via:

- a. al UFSP per survegliar il svilup dals custs tenor il gener da prestaziun e tenor il furnitur da prestaziuns sco er per elavurar basas da decisiun per mesiras che servan a limitar il svilup dals custs;
- b. al UFSP per analizar l'effect da la lescha e da l'execuziun da la lescha e per elavurar basas da decisiun en vista a midadas da la lescha e da l'execuziun da la lescha;
- c. al UFSP per evaluar la cumpensaziun da las ristgas;
- d. als chantuns per survegliar ils furniturs da prestaziuns, per planisar in provediment dals ospitals, da las chasas da tgira e da las chasas da parturir che correspunda als basegns sco er per fixar ils dumbers maximalis da medis.

³ Il UFSP ed ils chantuns èn responsabels che l'anonimidad da las persunas assicuradas vegnia garantida en il rom da l'utilisaziun da las datas.

⁴ Il UFSP metta a disposiziun las datas ch'el ha rimnà, als furniturs da datas, als chantuns, a la perscrutaziun ed a la scienza sco er a la publicitad.

⁵ Cun la cooperaziun dals chantuns e dals assicuraders sco er resguardond il princip da commensurabladad decretescha il Cussegl federal prescripziuns pli detagliadas per rimnar, elavurar e transmetter las datas tenor l'alinea 1.

Art. 25 al. 2 lit. a frasa introductiva

² Questas prestaziuns cumpiglian:

- a. las examinaziuns, ils tractaments e las prestaziuns da tgira che vegnan fatgas en moda ambulanta, staziunara u en ina chasa da tgira da:

Art. 25a

Aboli

Art. 33 al. 2bis e 2ter

^{2bis} Cun designar las prestaziuns da tgira resguarda el [il Cussegl federal] il basegn da tgira da las persunas cun malsognas complexas e da las persunas che dovràn tgira palliativa. El decida, tge prestaziuns da tgira che pon vegnir furnidas senza in'ordinaziun u ina incumbensa d'in medi.

^{2ter} El regla la procedura per eruir il basegn da tgira e fixescha la coordinaziun tranter ils medis responsabels e las persunas responsablas per la tgira.

§

Art. 41 al. 1 emprima frasa, 1bis, 1ter, 2bis–2^{quater}, 3, 3bis e 4 segunda–quarta frasa

¹ Per examinaziuns, tractaments e prestaziuns da tgira che vegnan fatgas en moda ambulanta u en ina chasa da tgira pon las personas assicuradas tscherner libramain tranter ils furniturs da prestaziuns admiss ch'èn adattads per tractar lur malsogna. ...

^{1bis} Per il tractament staziunar po la persuna assicurada tscherner libramain tranter ils ospitals che figureschan sin la glista d'ospitals da ses chantun da domicil u sin quella dal chantun, nua che l'ospital sa chatta (ospital da glista). En cas d'in tractament staziunar en in ospital da glista che na figurescha betg sin la glista d'ospitals dal chantun da domicil, surpiglia l'assicurader l'indemnisaziun sco suonda:

- a. maximalmain tenor la tariffa che vala per il tractament respectiv en in ospital da glista dal chantun da domicil;
- b. maximalmain tenor la tariffa dal furnitur da prestaziuns tscherni, sche:
  1. i sa tracta d'in cas d'urgenza, u
  2. il chantun da domicil ha approvà ordavant il tractament tar il furnitur da prestaziuns tscherni; el conceda la permissiun, sche nagin ospital sin sia glista d'ospitals na porscha la prestaziun necessaria.

^{1ter} L'alinea 1bis, cun excepziun da la litera b, vala conform al senn per chasas da par-turir.

^{2bis} L'alinea 1bis vala conform al senn per la surpigliada da l'indemnisaziun en cas da tractaments staziunars en in ospital da glista per las suandantas personas assicuradas che abitan en in stadi commember da l'Uniun europeica, en l'Islanda, en Norvegia u en il Reginavel Uni:

- a. cunfinaris sco er lur confamigliars;
- b. confamigliars da personas domiciliadas, da dimorantas e da dimorants a curt termin;
- c. personas che retiran ina prestaziun da l'assicuranza svizra cunter la dischoc-upaziun sco er lur confamigliars.

^{2ter} Per las personas assicuradas tenor l'alinea 2bis vala quel chantun sco chantun da domicil en il senn da questa lescha, en il qual ellas han in punct da referiment.

^{2quater} Per las personas assicuradas che abitan en in stadi commember da l'Uniun eu-ropeica, en l'Islanda, en Norvegia u en il Reginavel Uni e che retiran ina renta svizra sco er per lur confamigliars surpiglia l'assicurader en cas d'in tractament staziunar en in ospital da glista maximalmain l'indemnisaziun tenor la tariffa che vala per il tracta-ment respectiv en in ospital da glista dal chantun da referenza. Il Cussegl federal fi-xescha il chantun da referenza. Sch'i sa tracta d'in cas d'urgenza, surpiglia l'assicu-rader l'indemnisaziun tenor la tariffa che vala en il chantun da staziunament dal furnitur da prestaziuns.

^{3 e 3bis} *Aboli*

⁴ ... Las prestaziuns obligatoricas tenor lescha èn en mintga cas assicuradas. L'assu-ricurader sto surpigliar mo ils custs da las prestaziuns che vegnan prestadas u incitadas dals furniturs da prestaziuns, sin ils quals la persuna assicurada ha limità ses dretg d'opziuns; el na sto betg surpigliar ils custs da las prestaziuns ch'èn vegnidas

§

prestadas u incitadas d'auters furniturs da prestaziuns, nun ch'el haja concedi ordavant la garanzia speziala u ch'i sa tractia d'in cas d'urgenza. L'assicurader conceda la garanzia speziala, sch'ils furniturs da prestaziuns ch'el ha tscherni, na porschan betg il tractament.

Art. 42 al. 2 segunda frasa e 3

² ... En divergenza da l'alineia 1 debitescha l'assicurader l'indemnisaziun en cas d'in tractament staziunar.

³ Il furnitur da prestaziuns sto trametter al debitor in quint detaglià e chapaivel. El sto far ad el tut las indicaziuns ch'el dovra per pudair controllar la calculaziun da l'indemnisaziun ed ils princips economics da la prestaziun. En il sistem dal *tiers payant* sto il furnitur da prestaziuns transmetter a la persuna assicurada, senza vegnir intimà, ina copia dal quint tramess a l'assicurader. Ils assicuraders ed ils furniturs da prestaziuns pon concluder, che l'assicurader tramettia la copia dal quint. La transmissiun dal quint a la persuna assicurada po er avair lieu sin via electronica. Il Cussegl federal regla ils detagls.

Art. 47a titel, al. 1, 3–5 e 7

Organisaziuns per structuradas da tariffas per tractaments ambulants e per prestaziuns da tgira

¹ Las federaziuns dals furniturs da prestaziuns e las federaziuns dals assicuraders installeschan ensemen cun ils chantuns mintgamai in'organisaziun ch'è cumpetenta per elavurar e sviluppar vinavant sco er per adattar e tgirar las structuradas da tariffas, d'ina vart per ils tractaments medicals ambulants e da l'autra vart per las prestaziuns da tgira che vegnan furnidas en moda ambulanta u en ina chasa da tgira. Las federaziuns dals furniturs da prestaziuns, las federaziuns dals assicuraders ed ils chantuns ston esser represchentads en moda equilibrada en ils organs da l'organisaziun ch'è responsabla per la structura da tariffas che als concerna.

³ Sch'ina tala organisaziun manca u sch'ella na correspunda betg a las pretendiuns legalas, installescha il Cussegl federal ina tala per las federaziuns dals furniturs da prestaziuns, per las federaziuns dals assicuraders e per ils chantuns.

⁴ Sche las federaziuns dals furniturs da prestaziuns, las federaziuns dals assicuraders ed ils chantuns na pon betg sa cunvegnir a princips concernent la furma, la gestiun e la finanziaziun d'ina organisaziun, fixescha il Cussegl federal tals princips suenter avair tadlà las organisaziuns interessadas.

⁵ Ils furniturs da prestaziuns ed ils assicuraders èn obligads da communitgar gratuitamain a las organisaziuns las datas ch'èn necessarias per elavurar e sviluppar vinavant sco er per adattar e tgirar las structuradas da tariffas.

⁷ Las structuradas da tariffas che las organisaziuns han elavurà e lur adattaziuns vegnan suttamessas dals partenaris tariffars al Cussegl federal per l'approvaziun.

§

Art. 47b Communicaziun da las datas davart las tariffas per tractaments ambulants e per prestaziuns da tgira

¹ Sin dumonda ston ils furniturs da prestaziuns e lur federaziuns, ils assicuraders e lur federaziuns sco er las organisaziuns tenor l'artitgel 47a communitgar gratuitamain al Cussegl federal u a la regenza chantunala cumpetenta las datas ch'èn necessarias per ademplir las incumbensas tenor ils artitgels 43 alineas 5 e 5bis, 46 alinea 4 e 47. Observond il princip da commensurabladad decretescha il Cussegl federal prescripziuns pli detagliadas concernent l'elavuraziun da las datas.

² En cas d'ina cuntravenziun cunter l'obligaziun da communitgar las datas tenor l'alineia 1 po il DFI u la regenza chantunala cumpetenta prender sancziuns cunter ils furniturs da prestaziuns pertutgads e lur federaziuns, cunter ils assicuraders e lur federaziuns sco er cunter las organisaziuns tenor l'artitgel 47a. Quellas cumpiglian:

- a. l'avertiment;
- b. ina multa da fin 20 000 francs.

Art. 47c al. 2bis, 3 emprima frasa, 5 emprima frasa e 7

^{2bis} Las mesiras tenor l'alineia 1 che pertutgan prestaziuns da tgira che vegnan furnidas senza in'ordinaziun u ina incumbensa d'in medi, ston vegnir integradas en contracts che valan per tut la Svizra.

³ Ils contracts tenor ils alineas 2 e 2bis ston vegnir suttamess a l'approvaziun da quella regenza, ch'è cumpetenta tenor ils champs d'applicaziun. ...

⁵ Ils contracts tenor ils alineas 2 e 2bis fixeschan ils facturs che na pon betg vegnir influenzads dals furniturs da prestaziuns e dals assicuraders e che pon declerar in augment da las quantitads e dals custs, particularmain il progress tecnic-medicinal e svilupps sociodemografics ubain politics. ...

⁷ Sch'ils furniturs da prestaziuns u lur federaziuns ed ils assicuraders u lur federaziuns na chattan nagina cunvegna davart l'integraziun da las mesiras en ils contracts tenor l'alineia 2bis, regla il Cussegl federal ils detagls.

Art. 49a Ospitals e chasas da parturir cun contract

¹ Cun ospitals u chasas da parturir che n'èn betg ospitals da glista en il senn da l'artitgel 41 alinea 1bis, che adempleschan però las premissas tenor l'artitgel 39 alinea 1 literas a–c ed f, pon ils assicuraders far contracts davart l'indemnisaziun da prestaziuns da l'assicuranza obligatorica da malsauns.

² L'indemnisaziun ch'è prevista en ils contracts na dastga betg esser pli auta che 45 pertschient da l'indemnisaziun tenor l'artitgel 49 alinea 1.

Art. 50 Surpigliada dals custs per prestaziuns da tgira che vegnan furnidas en moda ambulanta u d'ina chasa da tgira

¹ L'assicurader surpiglia ils custs da las prestaziuns da tgira ch'èn vegnidadas furnidas tenor l'artitgel 25 alinea 2 litera a:

§

- a. d'in furnitur da prestaziuns tenor l'artitgel 35 alinea 2 litera dbis⁴ u e;
- b. d'ina chasa da tgira.

² Ils furniturs da prestaziuns tenor l'aleina 1 disponan d'instruments directivs adattads; en spezial per eruir lur custs da manaschi e d'investiziun e per registrar lur prestaziuns fan els ina calculaziun dals custs e mainanina statistica da las prestaziuns tenor ina metoda unitara. Quests instruments cuntengan tut las datas ch'èn necessarias per giuditgar ils princips economic e per la tariffaziun sco er, en cas da las chasas da tgira, per cumparegliar ils manaschis e per la planisaziun.

³ Per ils furniturs da prestaziuns tenor l'aleina 1 fixescha il Cussegl federal mintgamai ina structura unitara per la calculaziun dals custs e per la statistica da las prestaziuns.

⁴ Per tut la Svizra ston vegnir fatgas cumparegliazions tranter las chasas da tgira, particularmain areguard ils custs ed areguard la qualitat dals resultats. Las chasas da tgira ed ils chantuns ston furnir ils documents ch'èn necessaris per quest intent. Suenten avair tadlà ils chantuns po il Cussegl federal reglar ils detagls davart la realisaziun da las cumparegliazions da las chasas da tgira. El publitescha las cumparegliazions da las chasas da tgira.

⁵ Ils furniturs da prestaziuns tenor l'aleina 1 èn obligads da tegnair a disposiziun per l'invista lur calculaziun dals custs e lur statistica da las prestaziuns sco er ils documents appartegnents. Il dretg da prender invista han las partidas dals contracts tariffars e las autoritads ch'èn cumpetentas per l'approvaziun dals contracts tariffars e per la fixaziun da las tariffas.

Art. 51 al. 1 segunda frasa

¹ ... La contribuziun chantunala tenor l'artitgel 60 resta resalvada.

Art. 52 al. 1 lit. a cifra 3

¹ Suenten avair tadlà las cumissions cumpetentas e resguardond ils princips tenor ils artitgels 32 alinea 1 e 43 alinea 6:

- a. decretescha il DFI:
  - 3. disposiziuns davart l'obligaziun da furnir prestaziuns e davart la dimensiun da l'indemnisaziun da meds finanzials u d'apparats diagnostics u terapeutics che vegnan utilisads tenor l'artitgel 25 alinea 2 litera b ubain per prestaziuns da tgira tenor l'artitgel 25 alinea 2 litera a che na vegnan betg furnidas en il rom d'in tractament staziunar en il senn da l'artitgel 49 alinea 1;

Integrar avant il titel da classificaziun da la 6. secziun

Art. 55b Svilup dals custs tar furniturs da prestaziuns tenor l'artitgel 35
alinea 2 literas b–g ed m

¹ Sch'ils custs annuals da las prestaziuns che vegnan furnidas en ina categoria dals furniturs da prestaziuns tenor l'artitgel 35 alinea 2 literas b–g ed m, s'augmentan en in chantun, per persuna assicurada, pli fitg ch'ils custs annuals da la media naziunala da la categoria respectiva, ubain sch'ils custs per persuna assicurada èn en questa categoria sur la media naziunala da questa categoria, po il chantun prevair, ch'i na vegnian, en questa categoria, betg admess novs furniturs da prestaziuns che pratitgeschan sin donn e cust da l'assicuranza obligatorica da malsauns.

² Ils chantuns designeschan las categorias da furniturs da prestaziuns pertutgadas tenor l'alinea 1.

Titel da classificaziun avant l'art. 60

5. chapitel: Finanziaziun

1. secziun: Contribuziun chantunala

Art. 60 Calculaziun

¹ Ils chantuns sa participeschan a la finanziaziun dals custs da las prestaziuns tenor questa lescha. Mintga chantun paja ina contribuziun chantunala per quest intent.

² Per calcular la contribuziun chantunala èn decisivs ils custs da quellas prestaziuns che adempleschan las suandantas premissas:

- a. I sa tracta da prestaziuns tenor ils artitgels 25–31; exceptadas èn prestaziuns che vegnan indemnisadas sin basa d'in contract tenor l'artitgel 49a.
- b. I sa tracta da prestaziuns che vegnan furnidas en Svizra per las suandantas persunas:
  1. persunas assicuradas che abitan en il chantun pertutgà; en cas d'ina midada da domicil entaifer la Svizra è decisiv quel chantun, nua che la persuna assicurada ha ses domicil il cumenzament dal mais;
  2. persunas assicuradas tenor l'artitgel 41 alinea 2bis che abitan en in stadi commember da l'Uniun europeica, en l'Islanda, en Norvegia u en il Reginal Uni, per las qualas il chantun tenor l'artitgel 41 alinea 2ter vala, il di da referenza tenor la cifra 1, sco chantun da domicil.

³ La participaziun da las persunas assicuradas als custs tenor l'artitgel 64 e las pretenziuns che las persunas assicuradas fan valair cun regress tenor l'artitgel 72 alinea 1 LPGA⁵, vegnan deducidas dals custs tenor l'alinea 2 per calcular la contribuziun chantunala.

§

⁴ Mintga chantun fixescha la procentuala da la contribuziun chantunala per mintga onn chalendar, e quai il pli tard 9 mais avant il cumenzament da quel. La procentuala importa almain 26,9 pertschient.

⁵ Il Cussegl federal controllescha periodicamain la procentuala minimala da la contribuziun chantunala tenor l'alineia 4 e suttametta in rapport a l'Assamblea federala.

⁶ Per personas assicuradas che abitan en in stadi commember da l'Uniun europeica, en l'Islanda, en Norvegia u en il Reginavel Uni e che retiran ina renta svizra, sco er per lur confamigliars surpiglia la Confederaziun, en cas d'in tractament en Svizra, la cumpart dals custs che correspunda a la procentuala da la contribuziun chantunala ch'il chantun da staziunament dal furnitur da prestaziuns ha fixà tenor l'alineia 4. Ils alineas 2 e 3 valan confurm al senn.

⁷ Ils assicuraders transmettan a l'instituziun communabla (art. 18) las datas ch'èn necessarias per calcular la contribuziun chantunala e la contribuziun federala.

⁸ Els communitgeschan als chantuns, per tge personas assicuradas ch'els pretendan ina contribuziun chantunala. Sch'in chantun contesta d'esser il chantun da domicil d'ina persuna assicurada u da valair sco tal tenor l'artitgel 41 alineia 2er e sch'el stuess perquai pajar ina contribuziun chantunala per las prestaziuns ch'èn vegnidas furnidas per questa persuna, decretescha el ina disposiziun.

⁹ L'assicurader dat immediatamain la pussaivladad al chantun d'avair access gratuit a las datas dals quints che sa refereschan ad in tractament staziunar en il senn da l'artitgel 49 alineia 1. Observond il princip da commensurabladad decretescha il Cussegl federal prescripziuns pli detagliadas concernent l'elavuraziun e la transmissiun da las datas.

¹⁰ Sch'il chantun è da l'avis che las premissas per surpigliar ils custs na sajan betg ademplidas, infurmescha el l'assicurader, suenter avair retschavi il quint, entaifer in termin ch'il Cussegl federal sto fixar. Sche l'assicurader surpiglia ils custs per las prestaziuns facturadas en ils quints contestads, communitgescha el quai er al chantun. Sche la prestaziun d'assicuranza vegn concedida en ina procedura nunformala, po il chantun pretender il decret d'ina disposiziun.

¹¹ Il chantun ha il dretg da far recurs davant la Dretgira d'assicuranzas tenor l'artitgel 58 LPGA cunter la decisiun da l'assicurader tenor l'alineia 10. El po mo contestar, che:

- a. il furnitur da prestaziuns n'ademplescha betg las premissas d'admissiun;
- b. i vegn applitgada ina tariffa betg admissibla;
- c. las modalitads d'applicaziun d'ina tariffa na vegnan betg observadas.

¹² Ils chantuns e la Confederaziun pajan lur contribuziun a l'instituziun communabla.

Integrar avant il titel da classificaziun da la 2. secziun

Art. 60a   Repartiziun sin ils assicuraders

La contribuziun chantunala e la contribuziun federala vegnan repartidas sin ils singuls assicuraders conform als custs decisivs per calcular la contribuziun chantunala e federala.

Art. 64 al. 5bis, 5ter, 7 lit. b ed 8 emprima frasa

^{5bis} Ultra da quai pajan ils assicuraders ina contribuziun als custs da quellas prestaziuns da tgira che vegnan furnidas en moda ambulanta u d'ina chasa da tgira. Il Cussegl federal fixescha l'atezza maximala da la contribuziun en francs. Ils chantuns pon surpigliar cumplainmain u parzialmain la contribuziun.

^{5ter} Per prestaziuns da tgira ch'èn necessarias suenter ina dimora a l'ospital e ch'èn vegnidas ordinadas medicalmain en l'ospital (tgira acuta e transitorica), na debitescha la persuna assicurada durant maximalmain duas emnas nagina contribuziun tenor l'alea 5bis.

⁷ Per las suandantas prestaziuns na dastga l'assicuranza betg incassar ina participaziun als custs:

- b. prestaziuns tenor l'artitgel 25 che vegnan furnidas a partir da la 13avla emna da gravidanza, durant la pagliola e fin ad 8 emnas suenter la pagliola.

⁸ Las participaziuns als custs tenor ils alineas 2 e 5 na dastgan vegnir assicuradas ni tar in'assicuranza da malsauns ni tar ina instituziun d'assicuranza privata. ...

Art. 79a

Aboli

Art. 82   Agid uffizial ed administrativ spezial

Cuntrari a l'artitgel 33 LPG⁶ furneschan ils assicuraders a las autoritads cumpetentas sin dumonda gratuitamain las infurmaziuns ed ils documents ch'èn necessaris per fixar la reducziun da las premias.

II

Disposiziuns transitoricas da la midada dals 22 da december 2023

¹ Entaifer 4 onns suenter che la midada dals 22 da december 2023 è entrada en vigur, sto la procentuala da la contribuziun chantunala corresponder almain a la valur previsa en l'artitgel 60 alea 4. La procentuala minimala dals singuls chantuns per la contribuziun chantunala sa drizza, durant ils emprims onns suenter che questa midada è entrada en vigur, tenor la suandanta tabella:

Chantun	Onn 1	Onn 2	Onn 3	Onn 4
ZH	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
BE	25,0 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
LU	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
UR	27,2 %	26,2 %	25,2 %	24,5 %
SZ	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
OW	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
NW	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
GL	26,0 %	25,0 %	24,5 %	24,5 %
ZG	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
FR	24,1 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
SO	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
BS	26,3 %	25,3 %	24,5 %	24,5 %
BL	25,3 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
SH	25,1 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
AR	27,8 %	26,8 %	25,8 %	24,8 %
AI	28,5 %	27,5 %	26,5 %	25,5 %
SG	26,1 %	25,1 %	24,5 %	24,5 %
GR	24,8 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
AG	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
TG	26,3 %	25,3 %	24,5 %	24,5 %
TI	24,2 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
VD	22,6 %	23,6 %	24,5 %	24,5 %
VS	24,5 %	24,5 %	24,5 %	24,5 %
NE	23,0 %	24,0 %	24,5 %	24,5 %
GE	21,3 %	22,3 %	23,3 %	24,3 %
JU	26,4 %	25,4 %	24,5 %	24,5 %

² Fin che l'aboliziun da l'artitgel 25a entra en vigur, vala il suandant:

- a. Prestaziuns tenor l'artitgel 25a alinea 1 èn exceptadas da la calculaziun da la contribuziun chantunala tenor l'artitgel 60.
- b. Las prestaziuns da la tgira acuta e transitorica tenor l'artitgel 25a alinea 2 vegnan pajadas unicamain da l'assicuranza obligatorica da malsauns.
- c. La procentuala tenor l'artitgel 60 alinea 4 importa 24,5 pertschient.

§

- d. Il dretg da regress tenor l'artitgel 72 LPGA⁷ vala tenor il senn per il chantun da domicil, per las contribuziuns ch'el ha pajà tenor l'artitgel 25a.
- e. Las prestaziuns da tgira che vegnan furnidas en moda ambulanta u d'ina chasa da tgira, vegnan pajadas tenor l'artitgel 25a, en divergenza da l'artitgel 50 alinea 1.

³ Per ils emprims 4 onns suenter che l'artitgel 64 alinea 5bis è entrà en vigur, fixescha il Cussegl federal las contribuziuns maximalas che las persunas assicuradas ston pajar per di per las prestaziuns da tgira che vegnan furnidas en moda ambulanta u d'ina chasa da tgira, uschia che talas n'èn mintgamai betg pli autas che avant l'entrada en vigur da l'artitgel 64 alinea 5bis.

III

La coordinaziun vegn reglada en l'agiunta.

IV

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Sch'igl è – 10 dis suenter la scadenza dal termin da referendum – segir, ch'i n'è vegnì fatg nagin referendum cunter la lescha, entra quella en vigur sco suonda:

- a. ils artitgels 16 alinea 3bis, 18 alineas 2^{sexies}, 2^{octies} e 5, 21, 41 alineas 1bis, 1ter, 2bis, 2ter, 2^{quater}, 3, 3bis e 4, 42 alineas 2 e 3, 47a alineas 1, 3, 4, 5 e 7, 47b alineas 1 e 2, 49a, 50, 51 alinea 1, 55b, 60, 60a, 79a sco er 82: il 1. da schaner che suonda suenter ch'i è passads 3 onns, dapi ch'il termin da referendum è scadi;
- b. ils artitgels 25 alinea 2 litera a, 25a, 33 alineas 2bis e 2ter, 41 alinea 1, 47c alineas 2bis, 3, 5 e 7, 52 alinea 1 litera a cifra 3 sco er 64 alineas 5bis, 5ter, 7 litera b ed 8: il 1. da schaner che suonda suenter ch'i è passads 7 onns, dapi ch'il termin da referendum è scadi; ils partenaris da contract procuran ch'i sajan avant maun fin lura las tariffas per las prestaziuns da tgira che han ina basa da custs e da datas unitara e transparenta e che adempleschan las premissas legalas, pia en spezial tariffas che cuvran ils custs, en quai che conerna ils custs ch'èn necessaris per furnir las prestaziuns en moda effizienta.

³ Sche la lescha vegn acceptada en la votaziun dal pievel, entra ella en vigur sco suonda:

- a. ils artitgels 16 alinea 3bis, 18 alineas 2^{sexies}, 2^{octies} e 5, 21, 41 alineas 1bis, 1ter, 2bis, 2ter, 2^{quater}, 3, 3bis e 4, 42 alineas 2 e 3, 47a alineas 1, 3, 4, 5 e 7, 47b alineas 1 e 2, 49a, 50, 51 alinea 1, 55b, 60, 60a, 79a sco er 82: il 1. da schaner che suonda suenter ch'i è passads 3 onns dapi la votaziun;

§

- b. ils artigels 25 alinea 2 litera a, 25a, 33 alineas 2bis e 2ter, 41 alinea 1, 47c alineas 2bis, 3, 5 e 7, 52 alinea 1 litera a cifra 3 sco er 64 alineas 5bis, 5ter, 7 litera b ed 8: il 1. da schaner che suonda suenter ch'i èn passads 7 onns dapi la votaziun; ils partenaris da contract procuran ch'i sajan avant maun fin lura las tariffas per las prestaziuns da tgira che han ina basa da custs e da datas unitara e transparenta e che adempleschan las premissas legalas, pia en spezial tariffas che cuvran ils custs, en quai che concerna ils custs ch'èn necessaris per furnir las prestaziuns en moda effizienta.

*Agiunta
(cifra III)*

Coordinaziun

1. Midada dals 16 da december 2022 da la LAMal (Lescha federala davart la promoziun da la scolaziun en il sector da la tgira)

Independentamain dal fatg, sch'igl entra en vigur sco emprim la midada qua avant maun da la Lescha federala dals 18 da mars 1994⁸ davart l'assicuranza da malsauns (LAMal, cifra I) u la midada dals 16 da december 2022⁹ da la LAMal en il rom da la Lescha federala davart la promoziun da la scolaziun en il sector da la tgira (aggiunta cifra 4), sa cloman las disposiziuns qua sutvast, cun l'entrada en vigur da la lescha che entra en vigur pli tard sco er sch'ellas entran en vigur il medem mument:

Art. 25 al. 2 lit. a frasa introductiva

² Questas prestaziuns cumpiglian:

- a. las examinaziuns, ils tractaments e las prestaziuns da tgira che vegnan fatgas en moda ambulanta, staziunara u en ina chasa da tgira da:

Art. 25a

Aboli

Art. 52 al. 1 lit. a cifra 3

¹ Suentar avair tadlà las cumissiuns competentas e resguardond ils princips tenor ils artitgels 32 alinea 1 e 43 alinea 6:

- a. decretescha il DFI:
  3. disposiziuns davart l'obligaziun da furnir prestaziuns e davart la dimensiun da l'indemnisaziun da meds finansials u d'apparats diagnostics u terapeutics che vegnan utilisads tenor l'artitgel 25 alinea 2 litera b ubain per prestaziuns da tgira tenor l'artitgel 25 alinea 2 litera a che na vegnan betg furnidas en il rom d'in tractament staziunar en il senn da l'artitgel 49 alinea 1;

Art. 55b Svilup dals custs tar furniturs da prestaziuns tenor l'artitgel 35 alinea 2 literas b–g ed m

¹ Sch'ils custs annuals da las prestaziuns che vegnan furnidas en ina categoria dals furniturs da prestaziuns tenor l'artitgel 35 alinea 2 literas b–g ed m, s'augmentan en in chantun, per persuna assicurada, pli fitg ch'ils custs annuals da la media naziunala da la categoria respectiva, ubain sch'ils custs per persuna assicurada èn en questa ca-

⁸ SR 832.10

⁹ BBl 2022 3205

tegoria sur la media naziunala da questa categoria, po il chantun prevair, ch'i na vegnian, en questa categoria, betg admiss novs furniturs da prestaziuns che vulan cumenzar in'activitad sin donn e cust da l'assicuranza obligatorica da malsauns.

² Ils chantuns designeschan las categorias da furniturs da prestaziuns pertutgadas tenor l'alineia 1.

2. Midada dals 29 da settember 2023 da la LAMal (Mesiras per limitar ils custs – prescripziuns davart finamiras dals custs)

Independentamain dal fatg, sch'igl entra en vigur sco emprim la midada qua avant maun da la LAMal¹⁰ (cifra I) u la midada dals 29 da settember 2023¹¹ da la LAMal (cifra I), sa cloma la disposiziun qua sutvart, cun l'entrada en vigur da la lescha che entra en vigur pli tard sco er sch'ellas entran en vigur il medem mument:

Art. 21 al. 2 e 4

² Las datas ston vegnir dadas vinavant en moda agregada. Il Cussegl federal po prevair che las datas vegnian dadas vinavant per persuna assicurada, sche las datas agregadas na bastan betg per ademplir las suandantas incumbensas e sch'i n'è betg pussaivel da sa procurar las datas per persuna assicurada sin autra via:

- a. al UFSP per survegliar il svilup dals custs tenor il gener da prestaziun e tenor il furnitur da prestaziuns sco er per elavurar basas da decisiun per mesiras che servan a limitar il svilup dals custs;
- b. al UFSP per analizar l'effect da la lescha e da l'execuziun da la lescha e per elavurar basas da decisiun en vista a midadas da la lescha e da l'execuziun da la lescha;
- c. al UFSP per evaluar la cumpensaziun da las ristgas;
- d. al UFSP per determinar las finamiras dals custs tenor l'artitgel 54;
- e. al UFSP per mesirar las finamiras da qualitad e l'effizienz dals custs;
- f. als chantuns per survegliar ils furniturs da prestaziuns, per planisar in provediment dals ospitals, da las chasas da tgira e da las chasas da parturir che correspunda als basegns sco er per fixar ils dumbers maximalis da medis.

⁴ Il UFSP metta a disposiziun las datas ch'el ha rimnà, als furniturs da datas, als chantuns, a la perscrutaziun ed a la scienza sco er a la publicitad.

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan
da votar ils 24 da november 2024 sco suonda:

Gea

Conclus federal davart il pass da cumplettaziun
2023 da las vias nazionalas

Gea

Midada dal Dretg d'obligaziuns
(dretg da locaziun: sutlocaziun)

Gea

Midada dal Dretg d'obligaziuns (dretg da
locaziun: disditga pervia d'in agen basegn)

Gea

Midada da la Lescha federala davart
l'assicuranza da malsauns (LAMal)
(finanziaziun unitara da las prestaziuns)

VotInfo

L'app davart las votaziuns

Cun videos d'explicaziun e resultats

